

Anuari 2013 del Tercer Sector Social de la ciutat de Barcelona

Anuari 2013 del Tercer Sector Social de la ciutat de Barcelona

Amb la col·laboració de

Anuari 2013 del Tercer Sector Social de la ciutat de Barcelona

EDITAT PER

Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, www.tercersector.cat
Observatori del Tercer Sector, www.observatoritercersector.org

ELABORAT PER

Observatori del Tercer Sector, www.observatoritercersector.org

EQUIP DE TREBALL

Direcció i coordinació: Pau Vidal
Responsable tècnica: Montse Fernández
Suport tècnic: Neus Gabela

COL-LABORADORS/ES

Informàtica: Jaume Albaigès
Comunicació: Sònia Flotats i Rebeca Febrer
Treball de camp: Patricia Pelayo, Míriam Raventós i l'equip de GESOP -Àngels Pont, Daniel Solís, Queralt Badia, David Ingerto i Ana Andreu-
Administració: Laura Pujol

COMITÈ EXECUTIU

Àngels Guiteras, Joaquim Sabater, Teresa Crespo, Felisa Pérez, Ana Villa, Toni Codina i Pau Vidal

DISSENY I MAQUETACIÓ

Cristina Bueno

DIPÒSIT LEGAL B-29142-2009

ISSN 2013-522X

Totes les fotografies d'aquesta publicació són propietat de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya.

Aquesta publicació està pensada per a la seva màxima difusió i vol contribuir a la millora del Tercer Sector Social. S'autoritza la distribució, còpia i reutilització sempre que es faci sense ànim de lucre i reconeixent l'autoria. Aquest document es pot descarregar gratuïtament a www.anuaritercersectorsocial.cat

Índex

Presentació.....	6
Introducció	6
Antecedents.....	8
I. Grans xifres	10
1. Xifres globals.....	11
2. Forma jurídica de les organitzacions	12
3. Implantació territorial	13
II. El Tercer Sector Social de la ciutat de Barcelona	15
4. Col·lectius de persones destinatàries i activitats.....	16
Els col·lectius i les activitats.....	16
Evolució de les persones destinatàries	21
5. Els equips.....	22
5.1. Persones voluntàries.....	23
5.2. Persones remunerades.....	27
5.3. Òrgans de govern	34
6. Els recursos econòmics.....	36
6.1. Volum econòmic	36
6.2. Fonts de finançament.....	37
6.3. Anàlisi de la despesa	41
6.4. Ús d'instruments de tresoreria	42
7. Gestió i funcionament de les organitzacions.....	44
7.1. Visió estratègica.....	44
7.2. Gestió dels equips	45
7.3. Sistemes d'avaluació	47
7.4. Qualitat	50
7.5. Comunicació	52

8. Societat relacional	54
8.1. Amb l'Administració pública	54
8.2. Amb altres actors	55
8.3. Amb la societat civil.....	56
III. Conclusions i perspectives.....	59
IV. La realització de l'Anuari 2013.....	69
Entitats impulsores	70
L'Observatori del Tercer Sector	70
La Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya	71
Metodologia i fases de la recerca	72
Fitxa tècnica de l'Anuari 2013 del Tercer Sector de Catalunya.....	75
Fitxa tècnica de l'Anuari 2013 del Tercer Sector de la ciutat de Barcelona.....	76
Equip.....	77

Presentació

Fa deu anys es publicava el Llibre Blanc del Tercer Sector civico-social a Catalunya, el primer estudi sobre el sector que oferia dades sobre la seva dimensió i plantejava els principals reptes per la seva evolució. Un altre fruit del propi Llibre Blanc, en aquest cas del seu procés d'elaboració, va ser la creació de les dues entitats que impulsem la publicació que teniu a les mans: la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya i l'Observatori del Tercer Sector.

Des de llavors, totes dues entitats hem sumat esforços per donar continuïtat a aquella primera recerca i poder disposar d'informació, quantitativa i qualitativa, rellevant sobre el Tercer Sector Social. Ha estat una relació fecunda que ha donat lloc a la sèrie dels Anuaris del Tercer Sector Social, una innovadora recerca periòdica que ofereix, a les pròpies entitats que en formen part, a les administracions, als equips de les entitats i al públic interessat, perspectiva i visió sobre el Tercer Sector Social. Enguany, arribem al tercer volum d'aquesta sèrie de recerques.

L'Anuari 2009 del Tercer Sector Social va ser el primer resultat de la iniciativa conjunta de les dues entitats, i permeté disposar d'informació periòdica, oberta i estable sobre el sector, posant en relleu el seu creixement en la primera dècada del segle XXI i, alhora, plantejant reptes relacionats amb la consolidació d'aquest creixement.

Dos anys més tard, l'Anuari 2011 del Tercer Sector Social va representar un canvi en aquestes recerques panoràmiques: es va donar protagonisme a la reflexió. Es començaven a veure els efectes de la crisi a la societat catalana. Més de 300 persones van reflexionar sobre les línies estratègiques i metodològiques més adients per fer front des del Tercer Sector Social al nou context socioeconòmic.

Ara, de nou a l'Anuari 2013 del Tercer Sector Social hem unit esforços per disposar de dades objectives. El context socioeconòmic català ha canviat radicalment i l'aportació de les entitats socials a la cohesió social està essent fonamental. Per això aquesta publicació, a més d'aportar dades sobre l'estat i l'evolució de les entitats, també reflexiona sobre el rol del Tercer Sector Social en el nou context.

El Tercer Sector Social té una important rellevància social i al voltant de la seva missió es suma la força de nombroses entitats que treballem per avançar en drets socials, per la igualtat i la qualitat de vida de les persones, sense exclusions. L'Anuari 2013 ens permet disposar d'una eina útil per explicar que representem i quina és la dimensió del nostre sector i alhora per continuar impulsant el seu reconeixement i la importància de prioritzar la inversió pública en polítiques socials, de posar al centre a les persones i de promoure la ciutadania activa. Us convidem a llegir aquest document tot desitjant que el trobeu útil.

Quim Sabater
Observatori del Tercer Sector

Àngels Guiteras
Taula d'entitats del Tercer Sector Social

Introducció

Les organitzacions socials catalanes es concentren territorialment en la ciutat de Barcelona i el seu àmbit metropolità. Prop del 70% de les entitats del Tercer Sector Social tenen presència en aquestes àrees i s'estima que el 33,5% es troben a la ciutat de Barcelona.

Aquest informe analitza l'estat i evolució de les organitzacions que desenvolupen les seves activitats i serveis a la ciutat de Barcelona. L'objectiu principal és aportar coneixement útil per les organitzacions, incidint així en el seu enfortiment i millora.

L'Anuari 2013 del Tercer Sector de la ciutat de Barcelona és la segona edició d'una iniciativa conjunta de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya i l'Observatori del Tercer Sector que es realitza en col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona. L'estudi parteix de les dades recollides durant el treball de camp de l'Anuari 2013 del Tercer Sector Social de Catalunya. Aquestes dades són les més actuals de que es disposen.

A l'estudi s'ha realitzat una estimació de l'univers d'entitats, persones i volum econòmic del Tercer Sector Social a la ciutat de Barcelona. A més, s'han analitzat les principals característiques de les entitats com són els col·lectius de persones destinatàries, els equips, el funcionament i l'organització, el finançament, etc. i s'ha fet una comparativa, tant amb les dades del conjunt del Tercer Sector Social català com d'evolució de les organitzacions barcelonines. Després de tota la informació aportada es presenten una sèrie de reptes que són fruit de la reflexió generada a partir de les dades i que dibuixen les línies cap a on avançar en el futur.

Antecedents

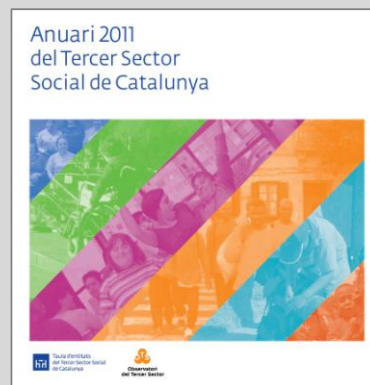
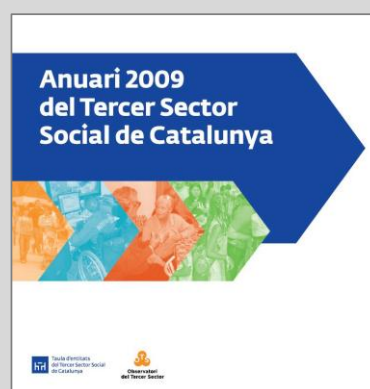
L'any 2003 es va publicar el primer estudi sobre el Tercer Sector Social català, el *Llibre blanc del Tercer Sector civico-social*. Per primera vegada es va disposar de les dades necessàries per dimensionar el Tercer Sector Social i descriure les seves principals característiques.

La realització d'aquest estudi pioner va ser possible gràcies a la implicació de les entitats del sector i de la Generalitat de Catalunya, que el va finançar i el va fer realitat des d'un centre de recerca propi, el Centre d'Estudis de Temes Contemporanis –CETC-. La recerca va suposar un avanç per al sector, ja que va copsar els reptes i compromisos més importants, i va donar com a resultat el naixement de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya - Taula- i l'Observatori del Tercer Sector –OTS-.

Des dels seus inicis com a organització, l'OTS va treballar per a realitzar l'Anuari com a continuïtat del Llibre blanc 2003. Al 2009 es va fer realitat gràcies al suport decidit de la Taula que, juntament amb l'OTS, van compartir la iniciativa i van aconseguir els recursos econòmics i l'equip per dur-lo a terme.

L'Anuari 2009 va ser el punt de partida d'una iniciativa amb vocació de continuïtat, ja que no només comparava la informació publicada l'any 2003, sinó que establia les bases per a una revisió i actualització periòdica de les dades del sector.

En el desenvolupament de l'Anuari 2009 es va plantejar la idoneïtat d'alternar en la recerca les tècniques d'investigació quantitatives i qualitatives,

donada la riquesa de coneixement que ofereixen totes dues fonts.

L'Anuari 2011 va ser una recerca de tipus qualitatiu, basada en grups de discussió. En aquesta publicació es recullen les visions compartides i els reptes de les entitats socials catalanes, gràcies a les aportacions realitzades per prop de 300 persones integrants d'organitzacions socials. Enguany es presenta una nova edició de l'Anuari, on s'analitza l'estat i evolució del sector en base a la comparació de xifres amb l'Anuari 2009 i el Llibre Blanc 2003.

Les dades de l'Anuari tenen per objectiu ser el punt de partida a la reflexió que permeti definir els reptes del sector. Per tant, l'actualització i aportació de noves dades sectorials en els successius cicles seran importants en tant que donaran indicis de com les entitats afronten els reptes que se'ls presenten i com s'adapten a les noves necessitats socials.

L'Anuari continua essent una recerca innovadora al nostre entorn, que ha estat possible iniciar a Catalunya per la maduresa assolida al llarg de les últimes dècades al sector. El Tercer Sector Social català ha estat capaç de dotar-se d'entitats com la Taula i l'OTS i de valorar la investigació i la reflexió com una manera de reforçar i consolidar l'actuació del sector.

Antecedents de l'Anuari del Tercer Sector Social de la ciutat de Barcelona

L'any 2009 es va presentar la primera edició de l'Anuari del Tercer Sector Social de la ciutat de Barcelona, el qual es va realitzar a partir de la informació recollida durant el treball de camp de l'Anuari 2009 del Tercer Sector Social de Catalunya. Enguany, amb una nova edició de l'Anuari 2013 català, s'ha elaborat una nova edició de l'Anuari del Tercer Sector Social a la ciutat de Barcelona.

Disposar de dades prèvies permet analitzar, a més de l'estat del sector avui dia, la seva evolució en els darrers anys. Donat el context de crisi i els conseqüents temps d'incertesa que s'estan vivint, les dades són una font de coneixement útil per les organitzacions sobre els canvis i les tendències que s'estan produint.

Anuari 2013 del Tercer Sector Social de la ciutat de Barcelona

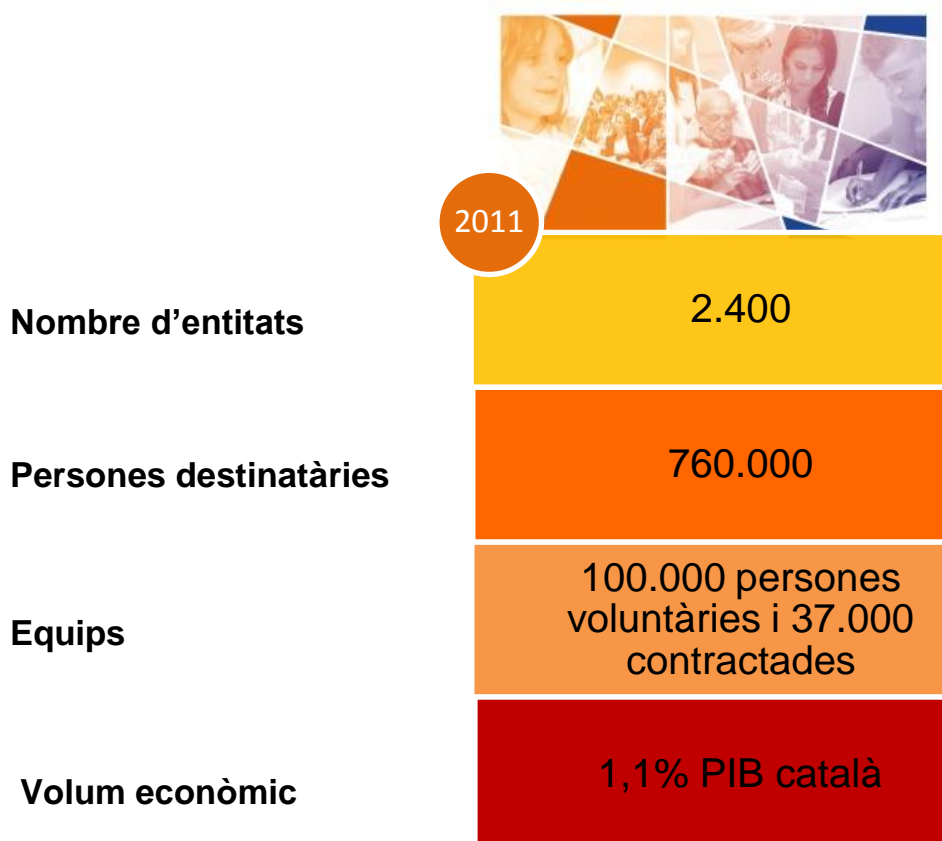
I.Grans xifres

1. Xifres globals

Seguint edicions precedents, les dades que s'han emprat per dimensionar el Tercer Sector Social són cinc: el nombre d'entitats, el nombre de persones destinatàries de les activitats i serveis, el nombre de persones voluntàries i contractades i el volum pressupostari.

Entre les edicions 2009 i 2013 de l'Anuari de la ciutat de Barcelona s'ha realitzat un canvi metodològic en l'estimació d'aquestes xifres globals. Amb això s'ha produït un trencament de la sèrie, pel que no es presenten dades d'evolució (consulteu la metodologia de la recerca al capítol IV).

Anuari 2013 del Tercer Sector Social de la ciutat de Barcelona

En conjunt, les organitzacions que realitzen serveis o activitats a la ciutat de Barcelona representen entre el 35% i 40% del total en totes les variables de dimensió expressades. La ciutat de Barcelona, probablement per un factor de capitalitat, concentra un gran nombre de serveis i activitats d'atenció a les persones. Amb això, s'ha de tenir en compte que tant les persones destinatàries com les persones dels equips no necessàriament habiten a la ciutat.

Taula 1: Comparació de les grans xifres del Tercer Sector Social de la ciutat de Barcelona i del conjunt de Catalunya

Dades estimades, Anuari 2013 Barcelona (dades 2011) i Anuari 2013 Catalunya (dades 2011)

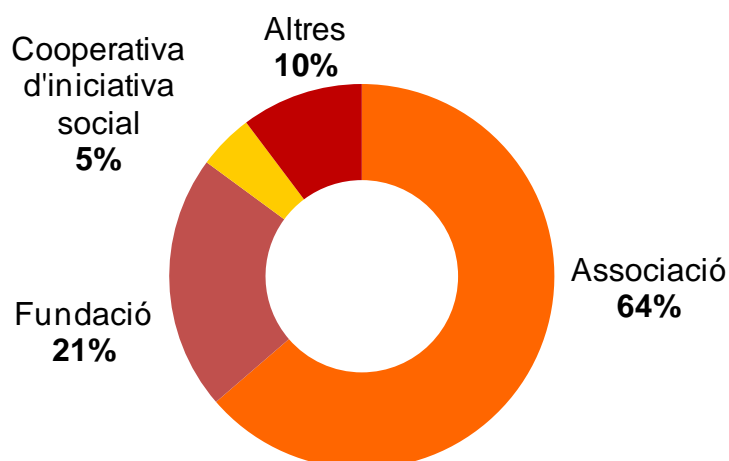
	Anuari 2013 Barcelona	Anuari 2013 Catalunya
Persones destinatàries	760.000	2.130.000
Persones voluntàries	100.000	300.000
Persones contractades	37.000	102.000
Volum econòmic	1,1% PIB català	2,8% PIB català

2. Forma jurídica de les organitzacions

La principal forma jurídica de les organitzacions socials de la ciutat de Barcelona és l'associació. Tanmateix, hi ha una alta presència de fundacions i de cooperatives d'iniciativa social i, també, d'altres formes jurídiques com són les organitzacions religioses.

A la ciutat de Barcelona es concentren un major nombre de fundacions que a la resta de Catalunya –el 3% més-, mentre que el nombre d'associacions i de cooperatives d'iniciativa social és molt semblant. Pel que fa a d'altres formes jurídiques, aquestes es troben més presents a la resta del territori que a la capital catalana –el 3% més-.

Gràfic 1: Organitzacions segons la seva forma jurídica
En percentatge

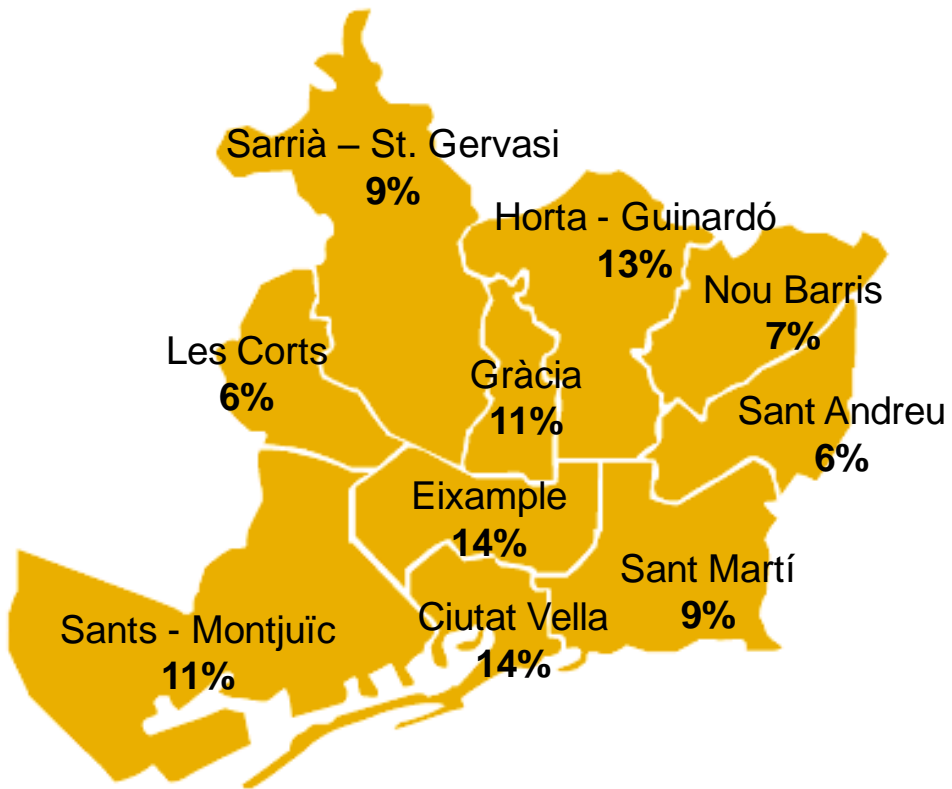
Taula 2: Comparació del nombre d'organitzacions segons la seva forma jurídica
En percentatge, Anuari 2013 Barcelona (dades 2011) i Anuari 2013 Catalunya (dades 2011)

	Anuari 2013 Barcelona	Anuari 2013 Catalunya
Associació	64%	65%
Fundació	21%	18%
Cooperativa d'iniciativa social	5%	4%
Altres formes jurídiques	10%	13%

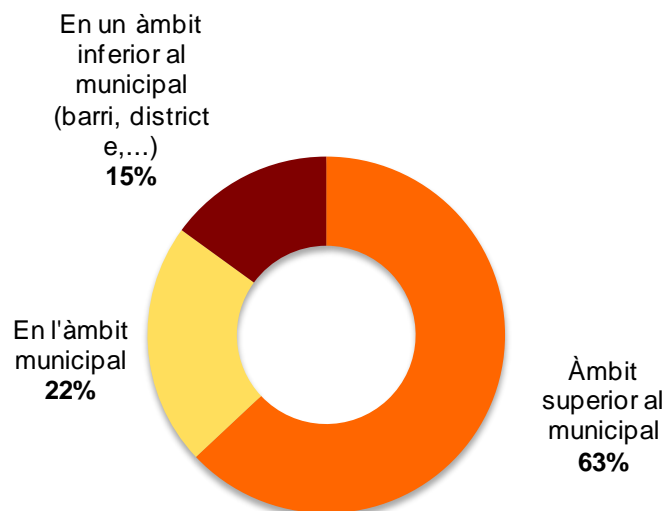
3. Implantació territorial

Les entitats socials es distribueixen de forma heterogènia als deu districtes en què s'organitza territorialment la ciutat de Barcelona. Els districtes on es concentren un major nombre d'organitzacions són el de Ciutat Vella i l'Eixample, seguits de prop pels districtes d'Horta-Guinardó, Gràcia i Sants-Montjuïc. En conjunt, el mapa per districtes indica que la presència de les organitzacions socials oscil·la en una forquilla entre el 5% i el 15% del total.

Mapa 1: Organitzacions per districtes on desenvolupen les seves activitats i/o serveis
En percentatge

Gràfic 2: Àmbits geogràfic de les organitzacions de la ciutat de Barcelona
En percentatge

II.El Tercer Sector Social dela ciutat deBarcelona

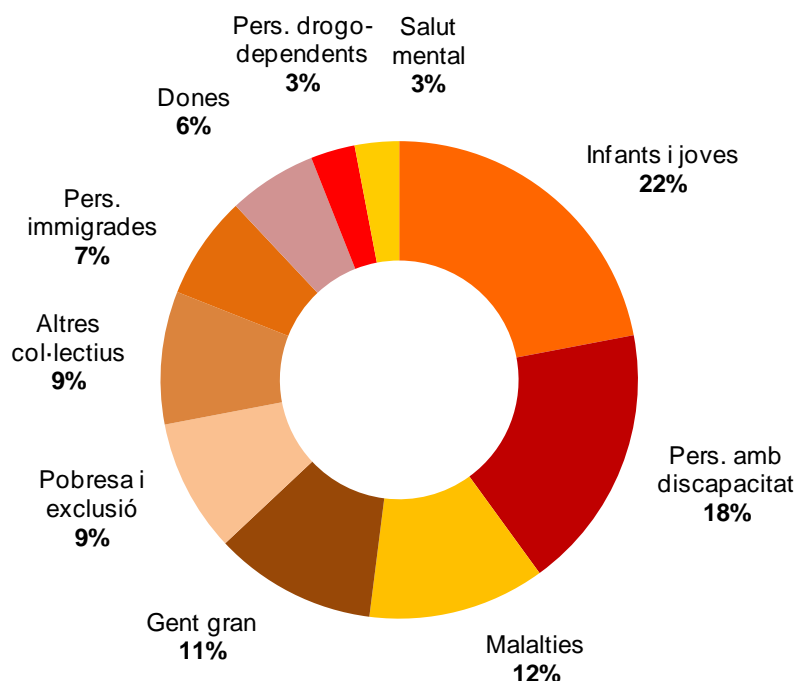
4. Col·lectius de persones destinatàries i activitats

Els col·lectius i les activitats

Els col·lectius pels quals treballen les organitzacions socials determinen en gran mesura les característiques i el funcionament de les entitats. Per això, l'anàlisi en base als col·lectius de persones destinatàries és una eina útil per ordenar i classificar les dades recollides. Les activitats que es realitzen i els serveis que es presten també són elements útils per analitzar el Tercer Sector Social però sovint són més les activitats que es realitzen que els col·lectius als quals s'adrecen.

Per mantenir la coherència amb els estudis precedents s'han classificat les organitzacions en base als col·lectius destinataris. Amb això s'obtenen dades d'evolució fàcilment comparables. Cadascuna de les deu categories es van definir operativament per l'estudi en l'edició 2009 i enguany s'han revisat a fi d'actualitzar els grups que les componen i la seva terminologia. Les definicions són les mateixes pel conjunt del Tercer Sector Social català.

Gràfic 3: Organitzacions segons principal col·lectiu destinatari
En percentatge

Taula 3: Comparació de les organitzacions segons principal col·lectiu destinatari
 En percentatge, Anuari 2013 Barcelona (dades 2011) i Anuari 2013 Catalunya (dades 2011)

	Anuari 2013 Barcelona	Anuari 2013 Catalunya
Dones	6%	15%
Gent Gran	11%	14%
Infants i joves	22%	19%
Malalties	12%	8%
Persones amb discapacitat	18%	14%
Persones drogodependents	3%	4%
Persones immigrades	7%	7%
Pobresa i exclusió	9%	5%
Salut mental	3%	2%
Altres col·lectius	9%	12%

Dones

Seguint la definició de l'Anuari 2009, inclou les organitzacions de dones que fan atenció a aquest mateix col·lectiu, les que treballen al voltant de la violència de gènere o aquelles en què les seves activitats són un punt de trobada per al desenvolupament del col·lectiu de dones.

Les entitats que tenen com a eix central de les seves activitats ser un punt de reunió per motius diversos –aspectes socioculturals, etc.- s'han considerat dins de l'univers de l'estudi, perquè s'entén que exerceixen una funció social a partir del desenvolupament d'aquestes activitats.

Gent gran

Hi pertanyen totes les organitzacions formades per gent gran que realitzen activitats vinculades a l'oci i la cultura, així com totes les que estan formades per persones jubilades i pensionistes, incloent seccions sindicals.

També comprèn residències de la tercera edat sense afany de lucre i les organitzacions orientades a la formació de gent gran. Aquest darrer grup d'entitats ha

tingut menor representació en l'estudi perquè es senten menys identificades amb l'acció social. Amb tot, entre les activitats més freqüents d'aquest col·lectiu es troba l'educació i formació.

Infants i joves

Aquest col·lectiu aplega organitzacions amb orígens i activitats diferents, totes elles adreçades a infants, adolescents i/o joves o formades per aquest col·lectiu. El conjunt d'entitats considerades en aquest grup es poden categoritzar en tres tipus: els centres d'educació en el lleure, les organitzacions d'atenció a la infància i l'adolescència i les entitats adreçades a la inserció sociolaboral de joventut en situació de risc d'exclusió social. Tanmateix, han estat excloses de l'univers les entitats d'estudiants i culturals que no tenen un clar component social.

Malalties

S'agrupen en aquest bloc les entitats formades per persones que pateixen algun tipus de malaltia –cròniques, minoritàries, degeneratives, etc.-, i/o els seus familiars, a excepció de les organitzacions adreçades a la salut mental.

També s'inclouen aquelles que es dediquen a la promoció d'hàbits de vida saludables, les organitzacions que realitzen atenció bio-psico-social, les associacions de donants de sang, els centres sociosanitaris i també aquelles entitats que es dediquen a la prevenció i la recerca de malalties amb un fort component social.

Persones amb discapacitat

En aquest col·lectiu s'han considerat totes les organitzacions que treballen per al reconeixement de la diversitat funcional. Formen part d'aquest univers les entitats adreçades a la integració i inserció sociolaboral de persones amb discapacitat psíquica, física i/o sensorial; incloent els centres especials de treball, els serveis de teràpia ocupacional, els centres de formació, etc.

També s'han inclòs les organitzacions tutelars, les entitats formades per familiars de persones amb discapacitat, les de lleure i/o esport, i les escoles d'educació especial – amb forma jurídica de cooperativa d'iniciativa social-.

Persones drogodependents

Seguint la definició de l'edició 2009, aquest col·lectiu inclou les organitzacions que treballen en la prevenció, l'atenció, el tractament, l'atenció i acompanyament posterior, així com la inserció sociolaboral de persones amb addiccions, en un sentit ampli del terme.

S'han considerat les organitzacions que treballen i/o estan formades per persones amb dependència a substàncies addictives com els psicofàrmacs, l'alcohol, el tabac, etc. i també aquelles que treballen i/o estan formades per persones amb ludopaties i d'altres tipus d'addiccions associades a l'actual model de societat.

Persones immigrades

En aquest grup s'han considerat les organitzacions que vetllen per la inclusió social de les persones immigrades i treballen per a aconseguir la ciutadania plena d'aquest col·lectiu. Aquestes entitats desenvolupen diferents tipus d'activitats, des de l'atenció directa a la sensibilització de la societat.

Hi formen part tant les organitzacions formades per persones immigrades com aquelles pro-persones immigrades. S'han considerat, també, les organitzacions formades per persones immigrades que realitzen entre les seves activitats cooperació al desenvolupament, quan aquestes actuacions no són l'eix central de l'acció de l'entitat.

Pobresa i exclusió

En aquest bloc s'inclouen les organitzacions que treballen amb persones en situació de vulnerabilitat associada a la manca de recursos econòmics i materials. Així, s'han considerat en aquest grup les organitzacions que ofereixen serveis de d'acollida i albergs per a persones sense sostre, els menjadors socials, els bancs d'aliments, etc. i, en general, totes aquelles entitats que donen atenció a les necessitats socials bàsiques. També es consideren les entitats que treballen per a la inclusió sociolaboral de persones en situació de pobresa i/o en risc d'exclusió social per aquesta causa.

Salut Mental

S'han considerat les organitzacions que adrecen les seves activitats i serveis a persones amb malalties associades a la salut mental. Així, s'inclouen entitats que treballen per la inclusió sociolaboral i la millora de la qualitat de vida de persones amb trastorns de la conducta i altres patologies vinculades a la salut mental com els

trastorns de l'espectre autista, l'esquizofrènia, etc. També s'han considerat les entitats formades per persones amb problemes de salut mental, com els grups de suport terapèutic, i aquelles formades pels seus familiars.

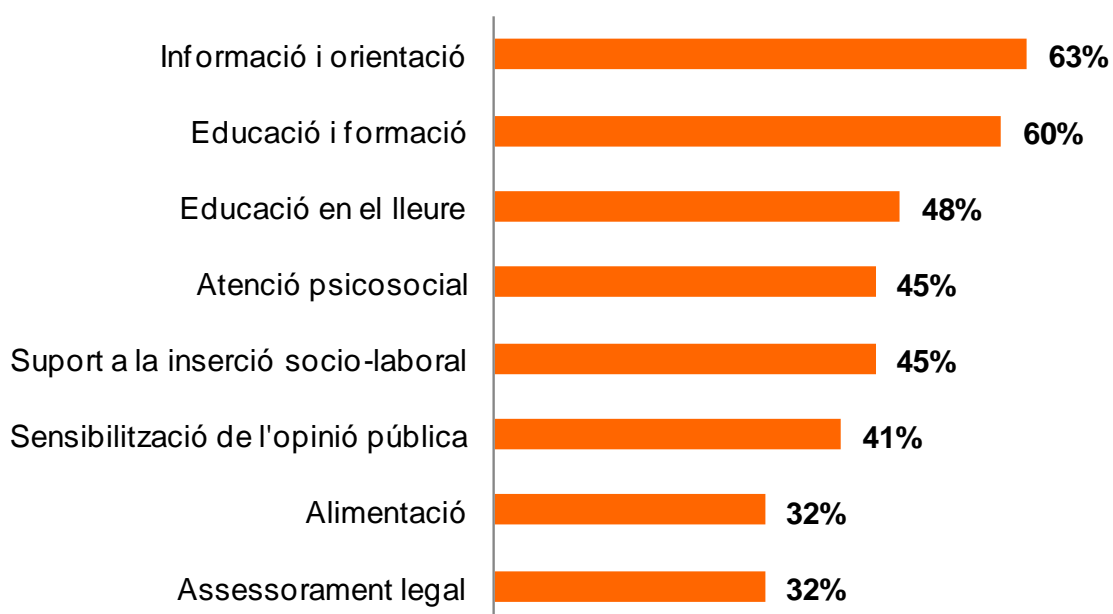
Altres col·lectius

Inclou les organitzacions que realitzen atenció a la població en general o a múltiples col·lectius de forma simultània. Es tracta d'organitzacions que treballen en una activitat prioritària amb diferents col·lectius, tenint tots ells una presència semblant.

També s'han ubicat en aquest univers les organitzacions del Tercer Sector que, tot i no tractar-se d'organitzacions socials, desenvolupen una part de la seva activitat orientada a l'acció social en l'entorn més proper. Per exemple, les organitzacions de defensa del drets cívics.

Pel que fa a les activitats i serveis prestats, s'observa que la informació i orientació, junt amb l'educació i formació són les més freqüents. En aquesta edició cal destacar l'augment d'organitzacions que desenvolupen activitats d'atenció psicosocial i d'alimentació.

Gràfic 4: Activitats més comuns entre les organitzacions
En percentatge

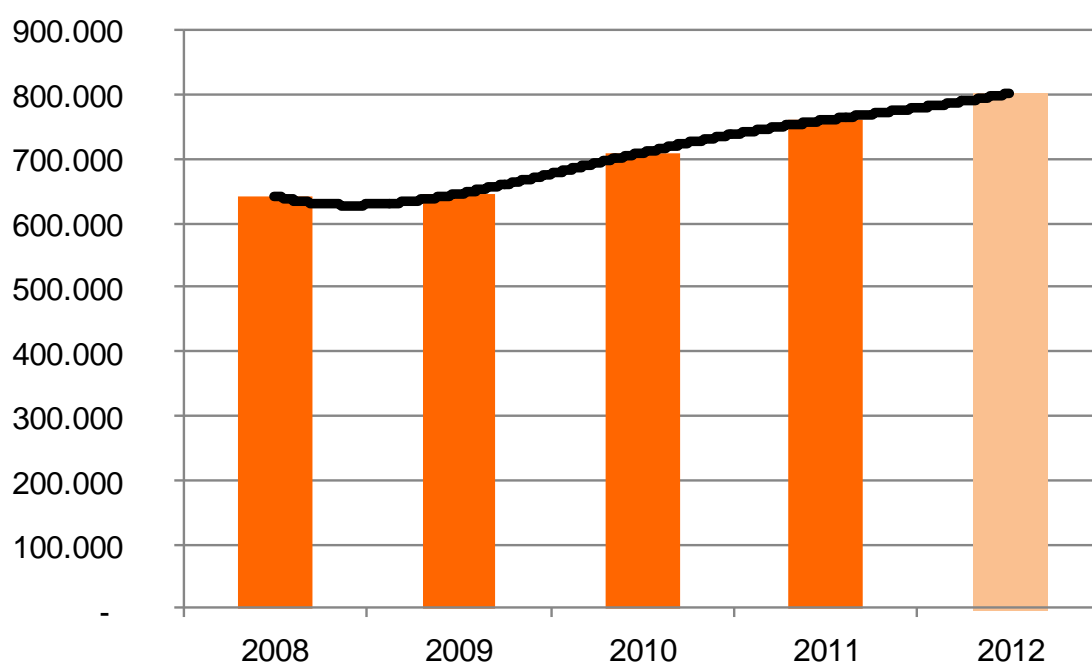

Evolució de les persones destinatàries

Les dades d'evolució indiquen un creixement de les persones destinatàries del 18% entre els anys 2008 i 2011. Aquest creixement ha estat més pronunciat pels anys 2010 i 2011. Les dades de previsió per l'any 2012 indiquen que aquesta tendència es manté.

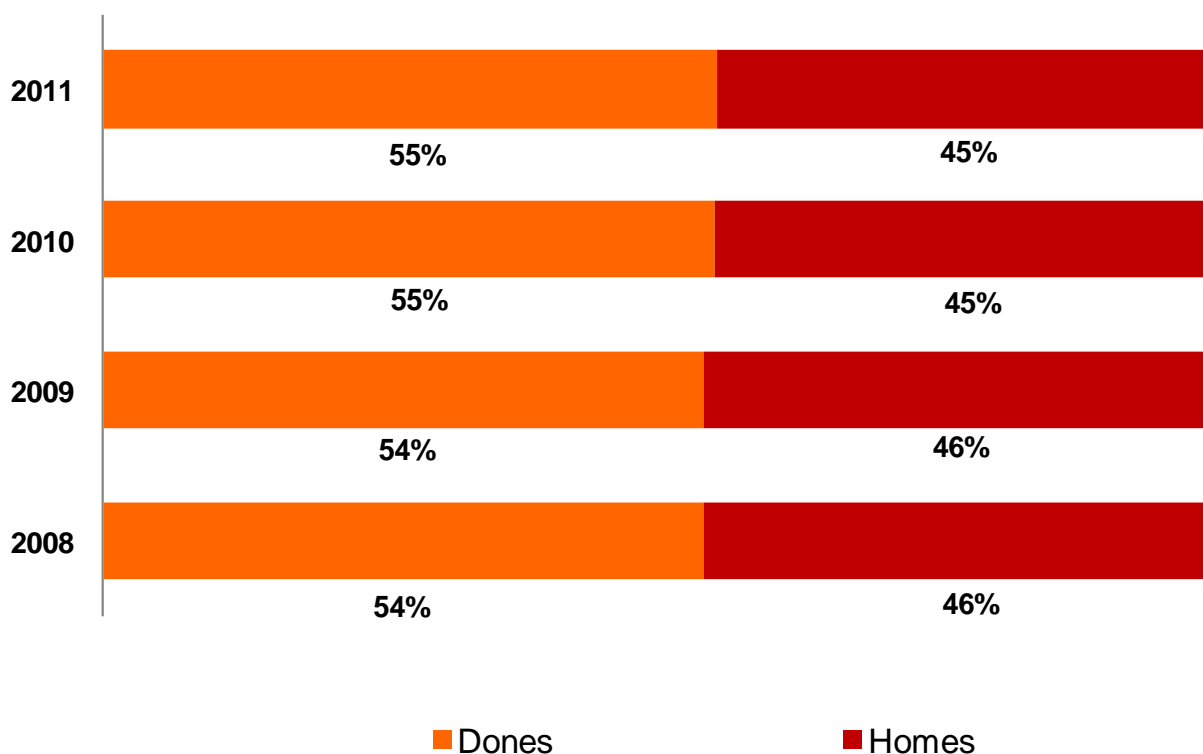
Gràfic 5: Evolució en el nombre de persones destinatàries

Dades estimades, dades 2012 són previsions

Pel que fa al nombre de dones i homes destinatàries, s'observa que les dones són més presents que els homes, en concret un 10% més de mitjana en els darrers anys.

Gràfic 6: Evolució en el nombre de dones i homes destinataris
En percentatge

5. Els equips

En aquest capítol es consideren els equips que formen part de les organitzacions socials en un sentit ampli. És a dir, s'han tingut en compte el conjunt de persones que fan possible complir amb la seva missió de les entitats com són les persones voluntàries, remunerades, col·laboradores autònomes, estudiants en pràctiques i, també, les persones que formen part dels òrgans de govern.

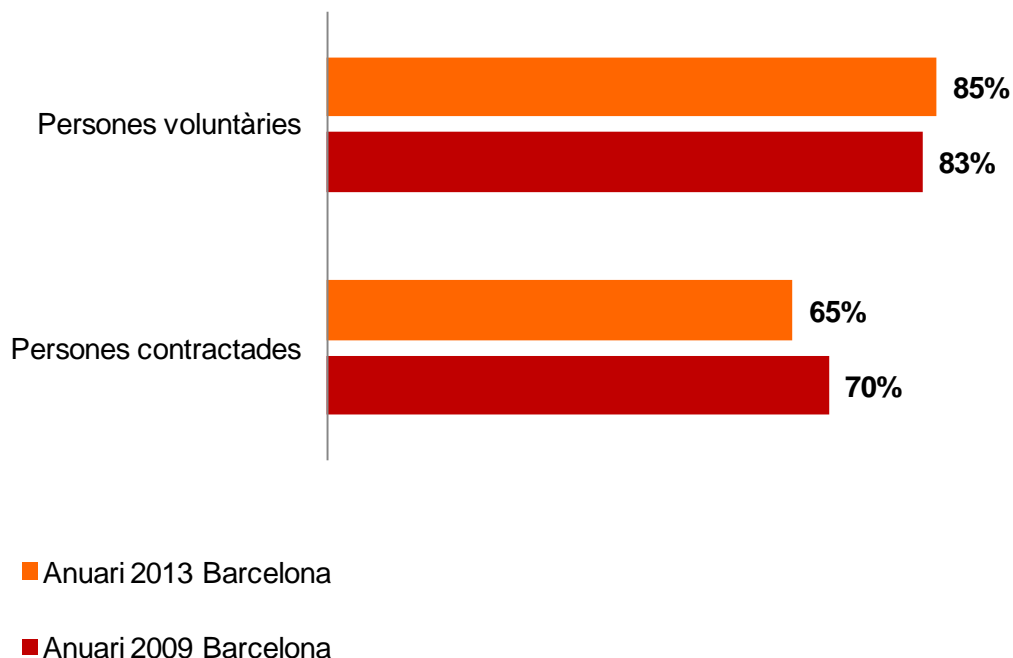
El nombre d'organitzacions que compten amb persones voluntàries i remunerades en els seus equips ha anat variant en el temps. Comparant amb les dades de l'Anuari 2009 de la ciutat de Barcelona i, en coherència amb les dades pel conjunt de Catalunya, s'observa un augment de les entitats que compten amb voluntariat en els seus equips. Si bé, pel conjunt de Catalunya aquest augment entre 2007 i 2011 ha estat del 5%, en el cas de la ciutat de Barcelona és del 2%.

En canvi, pel que fa a la contractació, s'observa una disminució en el nombre d'entitats que compten amb persones contractades en els seus equips del 5%. Aquesta dada no

es relaciona amb les dades d'evolució del conjunt de Catalunya, on el nombre d'entitats ha augmentat un 1%.

Gràfic 7: Evolució de les organitzacions que compten amb persones voluntàries i/o contractades en els seus equips

En percentatge, Anuari 2009 Barcelona (dades 2007) i Anuari 2013 Barcelona (dades 2011)

Taula 4: Comparació de les organitzacions que compten amb persones voluntàries i/o contractades en els seus equips

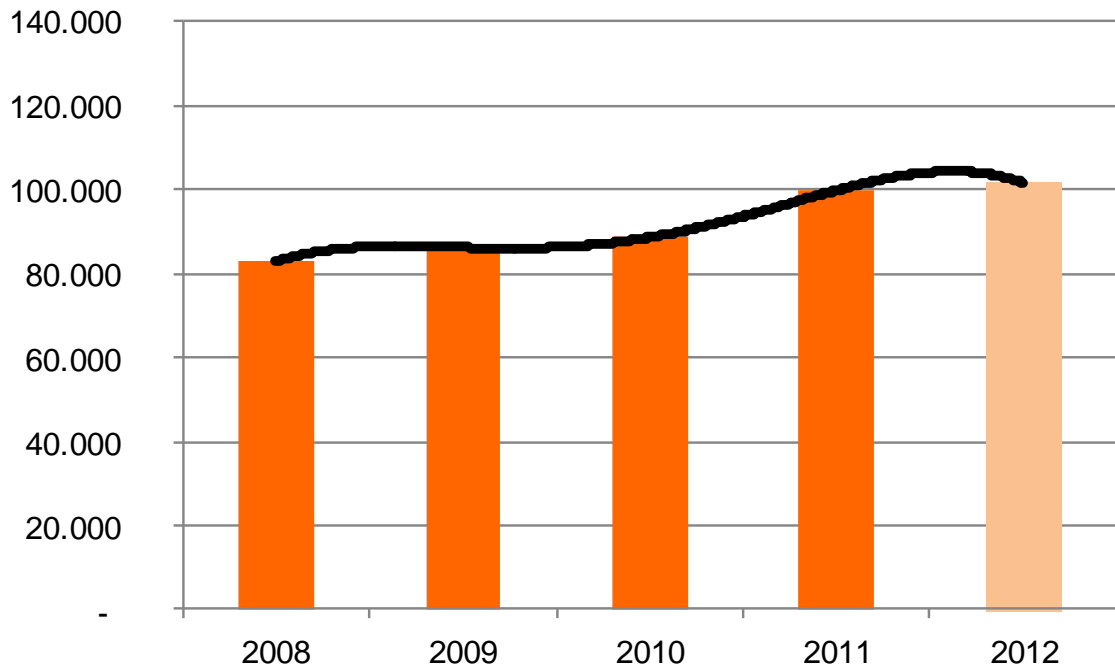
En percentatge, Anuari 2013 Barcelona (dades 2011) i Anuari 2013 Catalunya (dades 2011)

	Anuari 2013 Barcelona	Anuari 2013 Catalunya
Persones voluntàries	85%	87%
Persones contractades	65%	63%

5.1. Persones voluntàries

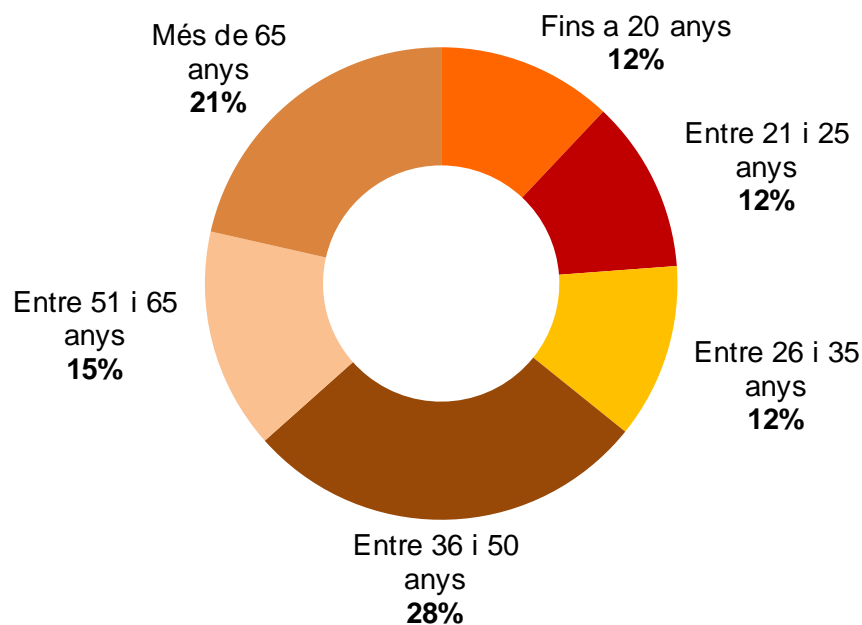
El voluntariat ha crescut significativament els darrers anys. A l'augment en el nombre de persones voluntàries –que s'estima en el 20% entre 2008 i 2011- s'han d'afegir canvis relatius a l'edat, el sexe i el nivell d'estudis. I, a la vegada, s'observa una reducció d'hores de dedicació a l'activitat voluntària.

Gràfic 8: Evolució en el nombre de persones voluntàries
Dades estimades, les dades 2012 són previsions

Gairebé el 30% de les persones voluntàries de les entitats socials es concentren en el grup d'edat dels 36 als 50 anys, seguits per un 21% que correspon a les persones de més de 65 anys.

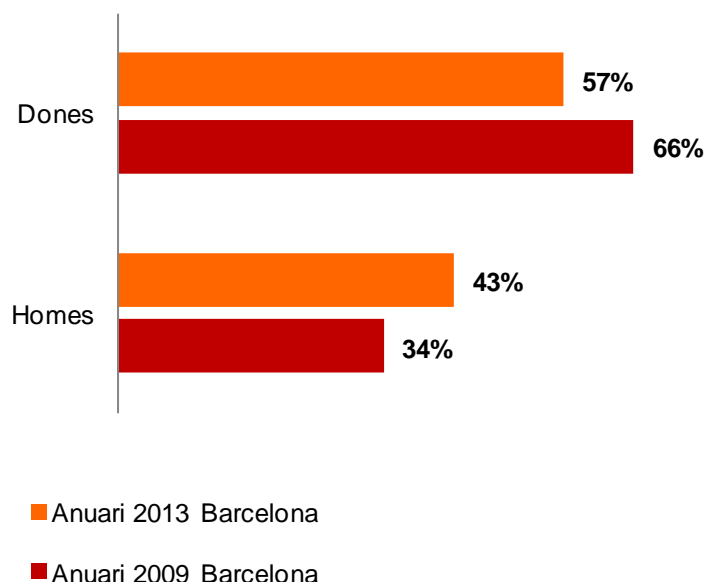
Gràfic 9: Edat de les persones voluntàries
En percentatge en intervals

Pel que fa a la presència de dones i homes s'observa un increment en la participació masculina en els darrers anys –amb un creixement del 9%-. Aquest creixement s'ha donat al conjunt del sector però és més pronunciat en el cas de les organitzacions que desenvolupen la seva activitat a la ciutat de Barcelona.

Gràfic 10: Evolució en el nombre de persones voluntàries per sexe

En percentatge, Anuari 2009 Barcelona (dades 2007) i Anuari 2013 Barcelona (dades 2011)

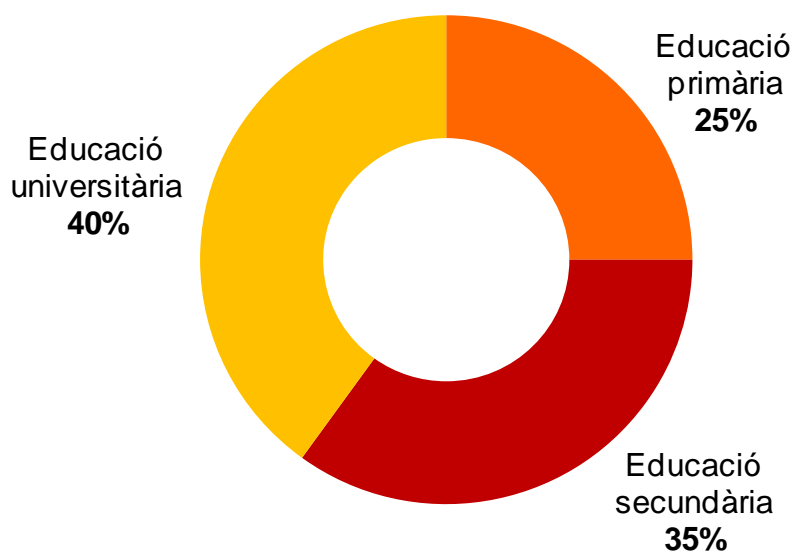
Taula 5: Comparació de la presència de dones i homes en el voluntariat

En percentatge, Anuari Barcelona 2013 (dades 2011) i Anuari 2013 Catalunya (dades 2011)

	Anuari 2013 Barcelona	Anuari 2013 Catalunya
Dones voluntàries	57%	59%
Homes voluntaris	43%	41%

En el nivell formatiu de les persones voluntàries predomina les persones amb estudis universitaris amb un 40%. El voluntariat amb estudis secundaris finalitzats representa el 35% i amb educació primària el 25%. Comparant les xifres amb el conjunt del Tercer Sector Social català s'observa una diferència significativa en el nivell educatiu de les persones voluntàries a la ciutat de Barcelona. Aquesta diferència es caracteritza per l'alta presència de persones amb estudis universitaris –graus i postgraus-.

Gràfic 2: Nivell d'estudis de les persones voluntàries
En percentatge

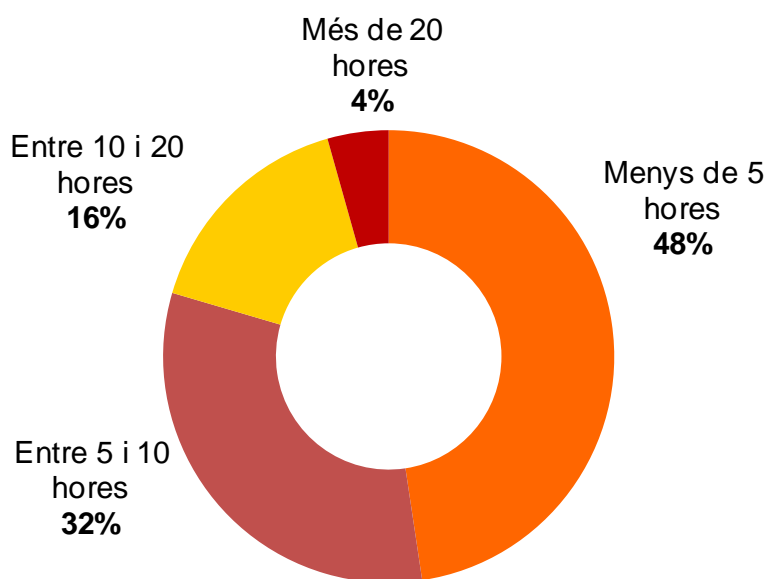

Taula 6: Comparació del nivell de formació de les persones voluntàries
En percentatge, Anuari Barcelona 2013 (dades 2011) i Anuari 2013 Catalunya (dades 2011)

	Anuari 2013 Barcelona	Anuari 2013 Catalunya
Educació universitària	40%	30%
Educació secundària	35%	51%
Educació primària	25%	19%

Pel que fa al temps de dedicació a l'activitat voluntària, com s'ha avançat, aquest s'ha reduït en els darrers anys, no tan sols a la ciutat de Barcelona sinó que ha estat un canvi generalitzat pel conjunt del sector a Catalunya.

Gràfic 3: Temps de dedicació setmanal a l'activitat voluntària
En percentatge i per intervals

Taula 7: Comparació del temps setmanal dedicat a l'activitat voluntària
En percentatge i per intervals, Anuari Barcelona 2013 (dades 2011) i Anuari 2013 Catalunya (dades 2011)

	Anuari 2013 Barcelona	Anuari 2013 Catalunya
Menys de 5 hores	48%	36%
Entre 5 i 10 hores	32%	40%
Entre 10 i 20 hores	16%	18%
Més de 20 hores	4%	6%

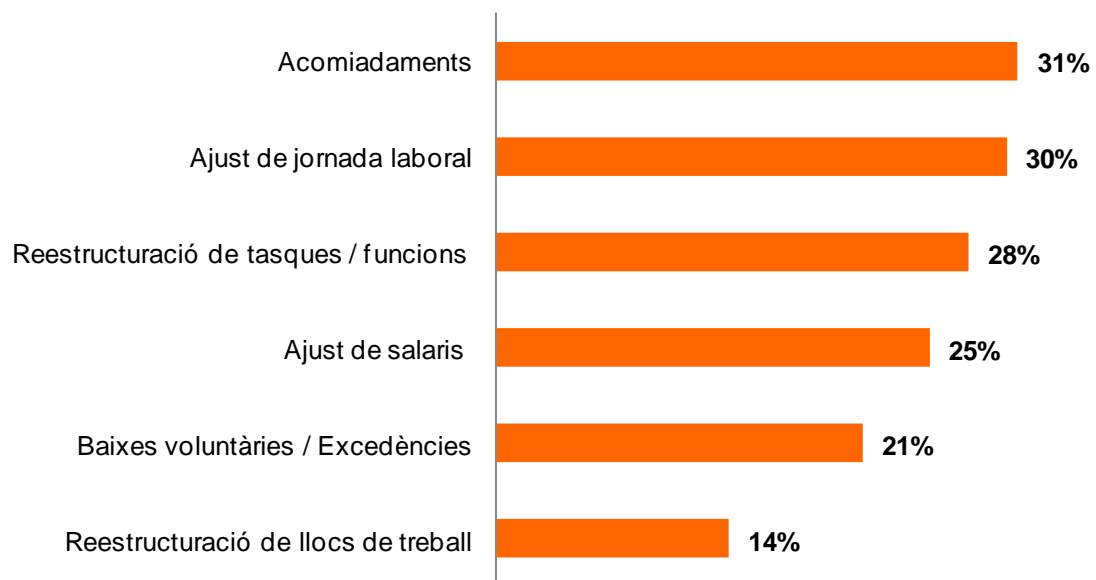
5.2. Persones remunerades

Les persones que reben una remuneració econòmica per el treball que desenvolupen en les organitzacions socials poden mantenir diferents tipus de relacions amb l'organització. El més freqüent és la contractació però també es troben d'altres fórmules com col·laboració autònoma i la realització de pràctiques.

La contractació sembla estar condicionada pel context de crisi, amb un 31% d'organitzacions que han hagut de realitzar acomiadaments i un 30% ajustos de

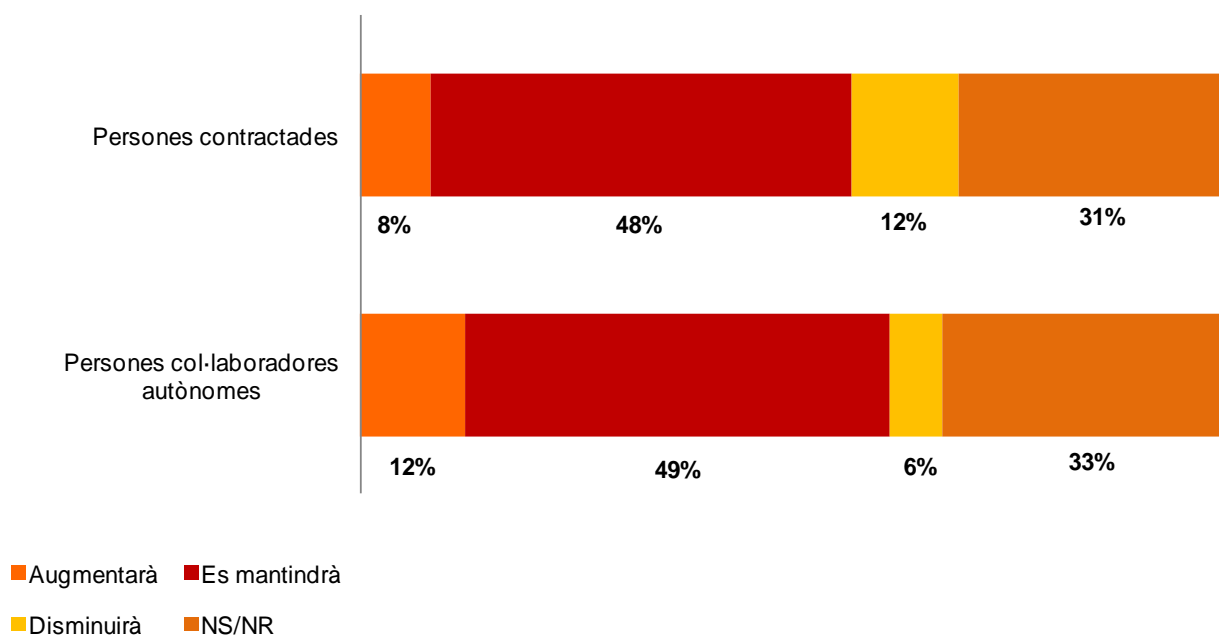
jornada laboral. En conjunt, a la ciutat de Barcelona hi ha 37.000 persones contractades.

Gràfic 43: Organitzacions que han realitzat reestructuracions en els equips de treball remunerat com a conseqüència de la crisi
En percentatge, per tipus de reestructuració

Potser la incertesa del moment explica l'evolució dels equips remunerats prevista pels propers tres anys. En aquesta evolució, tot i que predomina el manteniment dels equips, hi ha un nombre significatiu de no resposta.

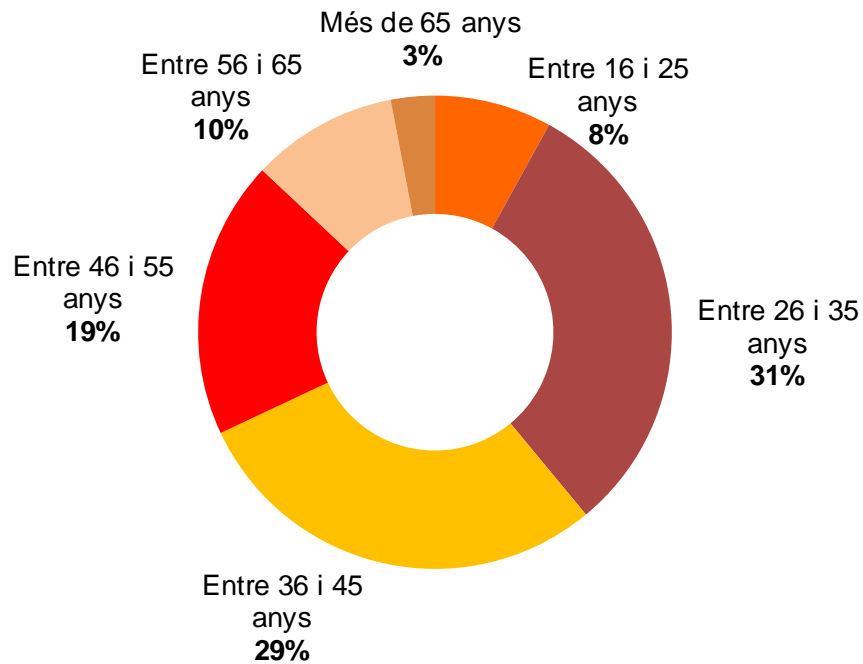
Gràfic 5: Previsió sobre l'evolució dels equips remunerats en els propers tres anys
En percentatge i segons relació amb l'organització

Com s'ha avançant, la contractació és la relació més freqüent dels equips remunerats de les organitzacions socials. Tot seguit s'analitzen les característiques de les persones contractades en les organitzacions socials de la ciutat de Barcelona.

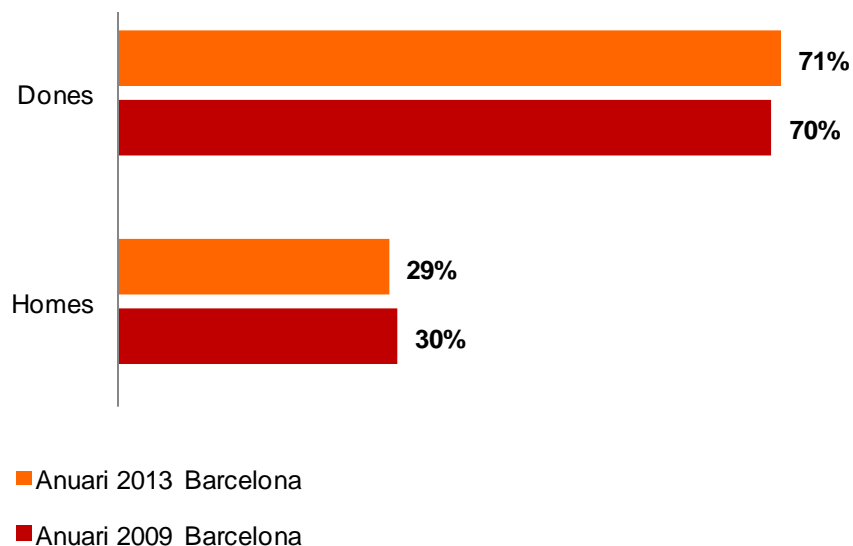
Pel que fa a l'edat de les persones contractades s'observa que el grup d'edat que comprèn dels 26 als 45 anys és el predominant, on es concentren el 60% de les persones contractades.

Gràfic 15: Edat de les persones contractades
En percentatge en intervals

La presència de dones i homes en els equips contractats es manté estable en el temps i es caracteritza per la presència majoritària de dones. Aquest fet no és exclusiu de la ciutat de Barcelona ja que la proporció es manté pel conjunt del Tercer Sector Social català.

Gràfic 6: Evolució en el nombre de persones contractades per sexe
En percentatge, Anuari 2009 Barcelona (dades 2007) i Anuari 2013 Barcelona (dades 2011)

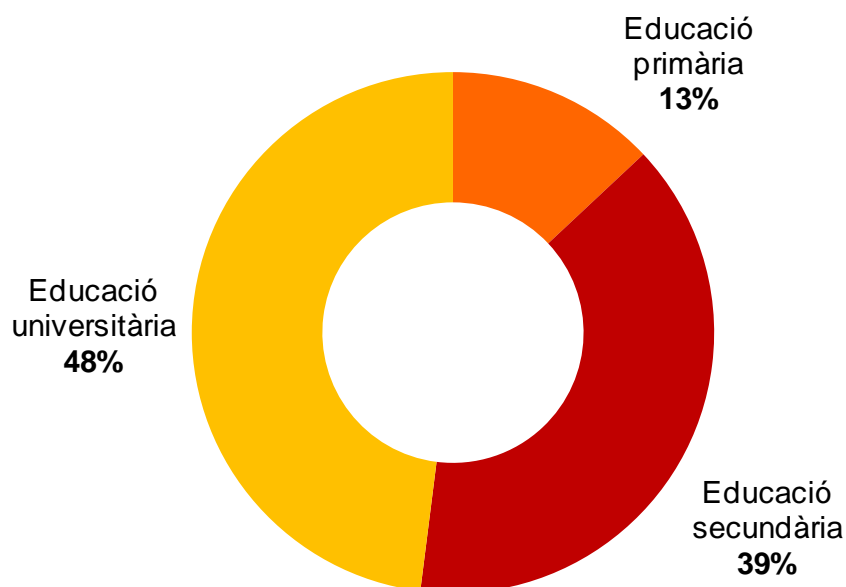
Taula 8: Comparació de la presència de dones i homes en els equips contractats
En percentatge, Anuari Barcelona 2013 (dades 2011) i Anuari 2013 Catalunya (dades 2011)

	Anuari 2013 Barcelona	Anuari 2013 Catalunya
Dones contractades	71%	70%
Homes contractats	29%	30%

Pel que fa al nivell formatiu de les persones contractades hi ha un creixement del 13% en el nombre de persones amb estudis secundaris –cicles formatius i batxillerat- en comparació a les dades de l’Anuari 2009. En paral·lel, es redueix el nombre de persones amb estudis universitaris i educació obligatòria, un 9% i un 4% respectivament.

D’altra banda, comparant el nivell de formació de les persones contractades a la ciutat de Barcelona amb les del conjunt de Catalunya s’observa que pel cas de la ciutat comtal el nivell d’estudis és lleugerament més alt, amb un 6% més de titulats universitaris.

Gràfic 7: Nombre de persones contractades per nivell d’estudis
En percentatge

Taula 9: Comparació del nivell de formació de les persones contractades

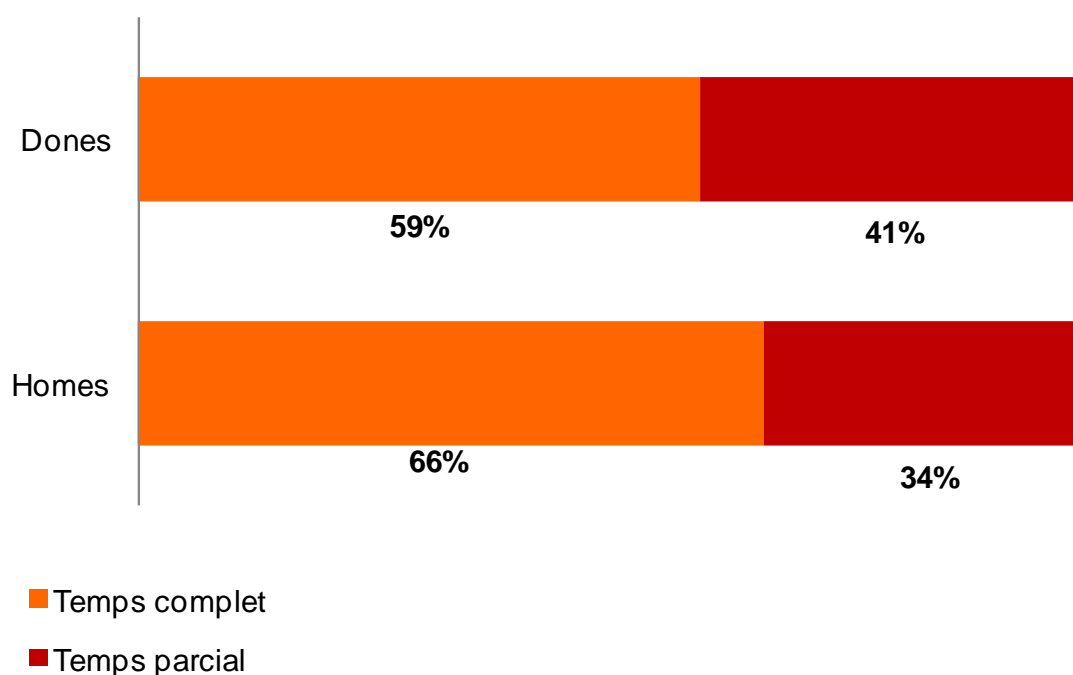
En percentatge, Anuari Barcelona 2013 (dades 2011) i Anuari 2013 Catalunya (dades 2011)

	Anuari 2013 Barcelona	Anuari 2013 Catalunya
Educació universitària	48%	42%
Educació secundària	39%	42%
Educació primària	13%	16%

Els tipus de contractes segons la seva jornada, és a dir, si és a temps complet o parcial, varia en funció del sexe. Les dones tenen un 7% més de contractes a temps parcials que els homes. Aquesta diferència és inferior a la del conjunt del Tercer Sector Social català, on el percentatge de dones amb contractes a temps parcial és del 48% mentre que en el cas dels homes aquesta xifra es redueix fins el 16%.

Gràfic 8: Contractes a temps parcial i complet per sexe

En percentatge

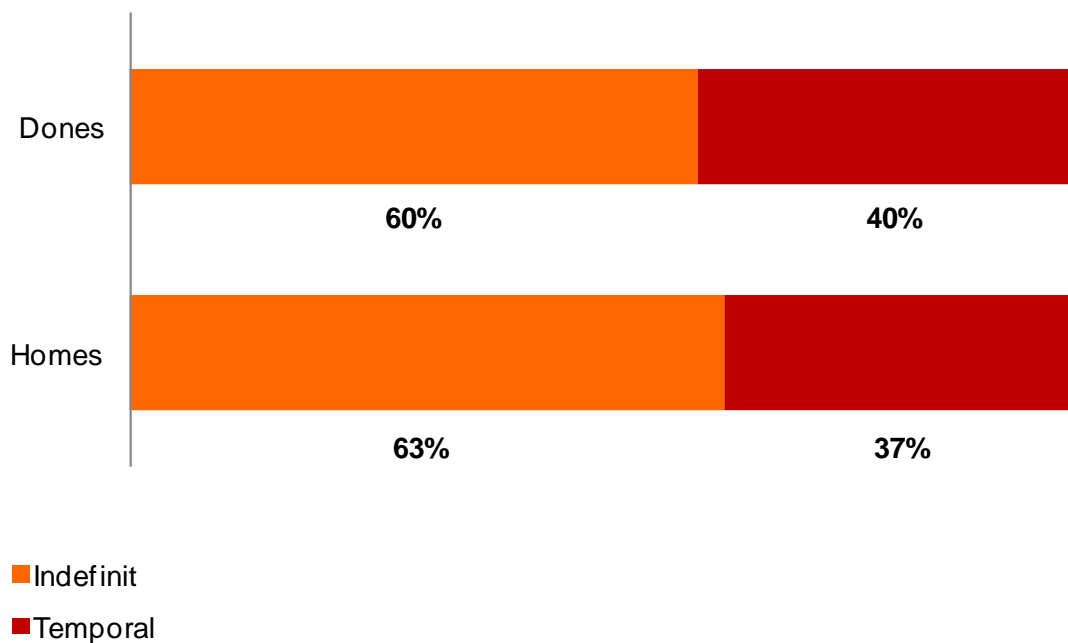

Taula 10: Comparació entre el nombre de contractes a temps complet i parcial per sexe
 En percentatge, Anuari Barcelona 2013 (dades 2011) i Anuari 2013 Catalunya (dades 2011)

	Anuari 2013 Barcelona		Anuari 2013 Catalunya	
	Temps complet	Temps parcial	Temps complet	Temps parcial
Dones	59%	41%	52%	48%
Homes	66%	34%	84%	16%

Pel que fa a la contractació indefinida i temporal en les organitzacions socials barcelonines, els resultats indiquen que la contractació indefinida es situa lleugerament per sobre del 60%. Això és un 20% inferior al conjunt del mercat laboral. Entre homes i dones s'observa una lleugera diferència en aquest tipus de contractació.

Gràfic 19: Contractes indefinits i temporals per sexe
 En percentatge

Taula 11: Contractació indefinida i temporal al Tercer Sector Social de la ciutat de Barcelona i al conjunt del mercat laboral català

En percentatge. Font: Institut d'Estadística de Catalunya i Anuari 2013

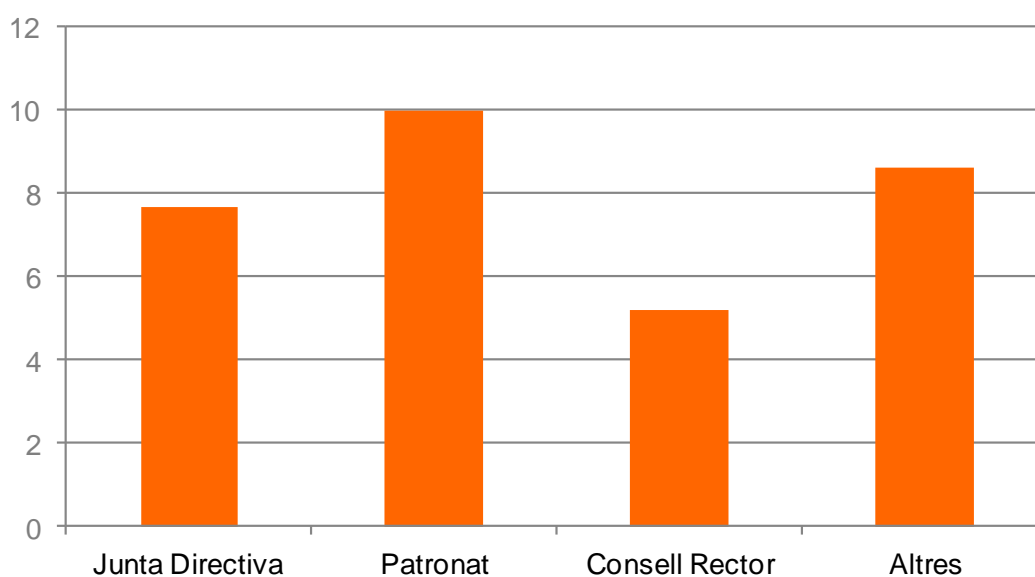
	Indefinit	Temporal
Tercer Sector Social ciutat Barcelona	61%	39%
Mercat laboral català	80%	20%

5.3. Òrgans de govern

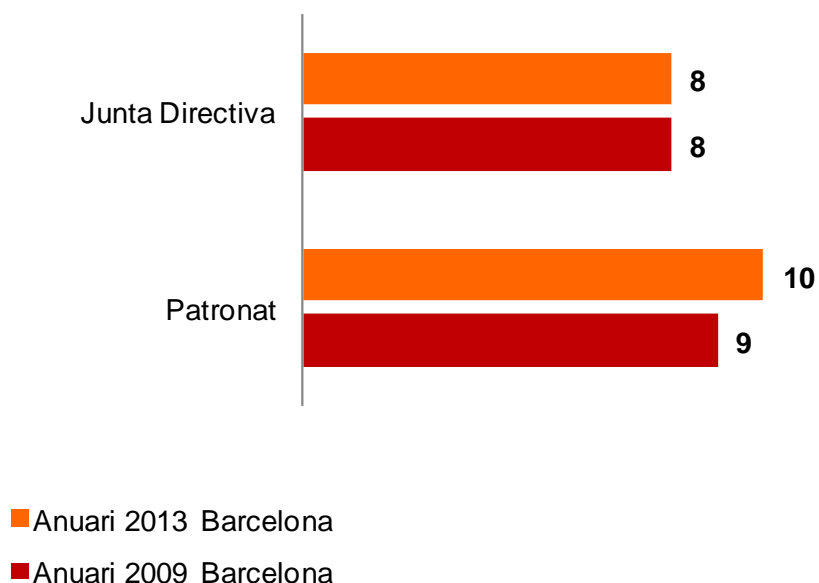
Els òrgans de govern varien en funció de la forma jurídica de les organitzacions. En el cas de les associacions hi ha dos òrgans de govern, l'assemblea i la junta directiva. Les fundacions, per la seva banda, disposen d'un patronat i les cooperatives d'iniciativa social es regeixen per l'assemblea i el consell rector. A més, sovint les organitzacions compten amb altres tipus d'òrgans consultius com els consells assessors.

En conjunt, el nombre mig de persones que formen els diferents òrgans de govern de les organitzacions del Tercer Sector Social no ha variat significativament en el temps, a excepció d'un lleuger augment en el cas de les fundacions. Aquesta evolució coincideix amb el conjunt del sector a Catalunya.

Gràfic 9: Nombre mig de persones que componen els òrgans de govern segons forma jurídica de les organitzacions

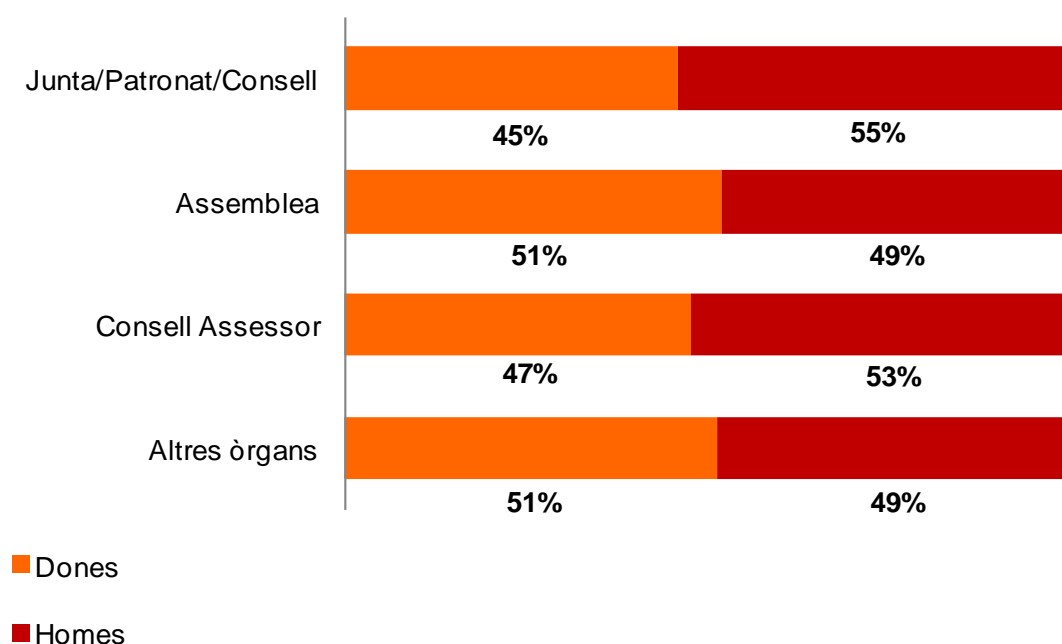

Gràfic 101: Evolució del nombre mig de persones que componen els òrgans de govern per associacions (Junta Directiva) i fundacions (Patronat)
 Anuari 2009 Barcelona (dades 2007) i Anuari 2013 Barcelona (dades 2011)

En la participació de dones i homes als òrgans de govern s'observa una tendència a l'equilibri en tots els òrgans, situant-se la proporció de dones i homes en una forquilla que oscil·la entre el 45% i el 55%. La presència de les dones als òrgans de presa de decisió a les organitzacions barcelonines és lleugerament inferior que a la resta de Catalunya. A tall d'exemple, la presència de dones en juntes directives, patronats i consells rectors és un 3% inferior que a la resta del territori.

Gràfic 11: Composició dels òrgans de govern per sexe
 En percentatge

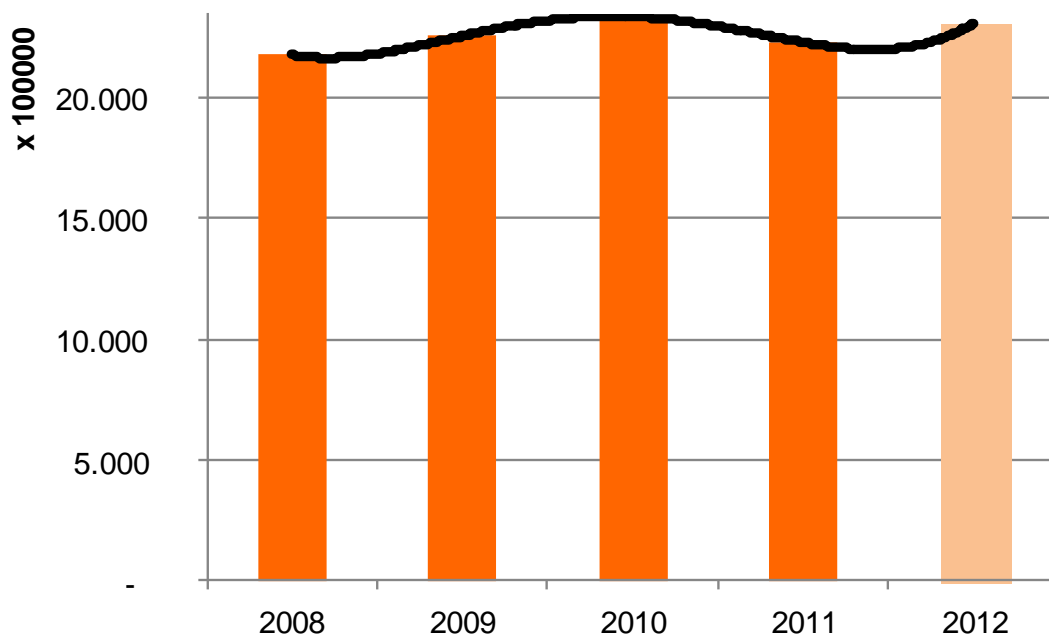

6. Els recursos econòmics

6.1. Volum econòmic

L'evolució econòmica de les organitzacions de Tercer Sector Social amb activitat a la ciutat de Barcelona és creixent fins l'any 2010. El 2011 disminueix fins a xifres del 2009 i representa el 1,1% del PIB català. Les dades de previsió recollides en l'enquesta indiquen que el 2012 es podria donar una recuperació econòmica. Entre els anys 2008 i 2011 s'ha donat un creixement en el volum econòmic del 2% que situa el pressupost del Tercer Sector Social de la ciutat de Barcelona en 2.230 milions d'euros.

Gràfic 12: Evolució del volum econòmic
Dades estimades, les dades 2012 són previsions

El pressupost de les organitzacions varia en funció de diversos factors, un dels més clars és l'antiguitat de les organitzacions. El 23% de les organitzacions creades abans del 1980 compten amb un pressupost superior als 2 milions d'euros. Aquesta xifra disminueix fins el 18% en el cas de les entitats creades entre les dècades de 1980 i 1990. Finalment, en el cas de les organitzacions de més recent creació –dècada del 2000- el nombre d'entitats amb pressupost superior als 2 milions és del 9%.

Taula 12: Relació entre l'any de constitució de les organitzacions i pressupost
En percentatge i en intervals

	Menys de 15	Entre 15 i 100	Entre 100 i 400	Entre 400 i 1.000	Entre 1.000 i 2.000	Més de 2.000	Total
Abans de 1980	7%	38%	9%	16%	7%	23%	100%
Entre 1980 i 1990	15%	21%	15%	19%	13%	18%	100%
Entre 1991 i 2000	13%	21%	21%	16%	12%	18%	100%
Entre 2001 i 2010	23%	31%	16%	16%	4%	9%	100%

6.2. Fonts de finançament

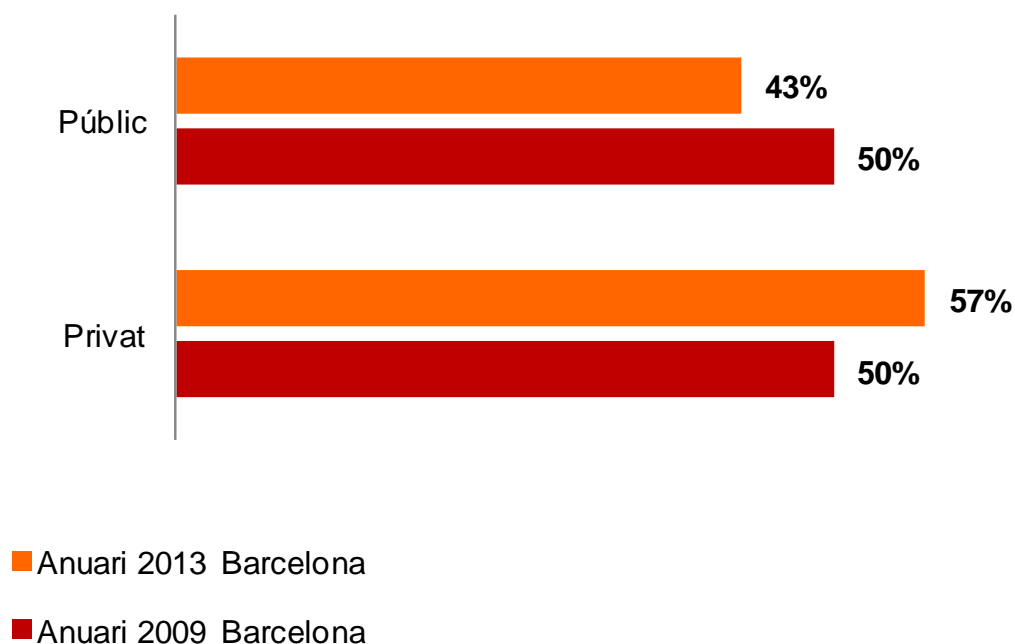
Les fonts de finançament han evolucionat entre el 2007 i el 2011 amb un creixement del finançament privat del 5% pel conjunt del Tercer Sector Social català. En el cas de la ciutat de Barcelona aquest increment ha estat del 7% en el mateix període i, per tant, ha estat més pronunciat que pel conjunt del sector.

Gràfic 13: Procedència de les fonts de finançament
En percentatge

Gràfic 14: Evolució de les fonts de finançament públiques i privades

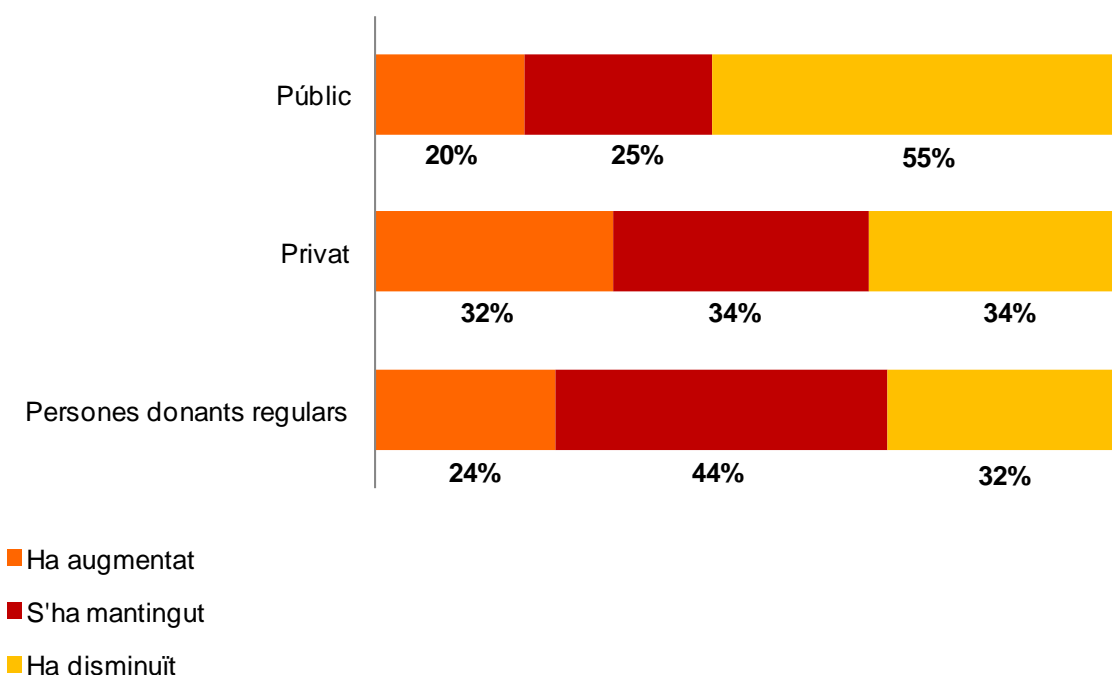
En percentatge, Anuari 2009 Barcelona (dades 2007) i Anuari 2013 Barcelona (dades 2011)

La variació del finançament segons la seva procedència en els darrers tres anys es caracteritza per el manteniment de les fonts de donants regulars i per una disminució de les fonts provinents del sector públic. Tal i com indiquen les dades, el 55% de les organitzacions considera que els fons públics han minvat en els darrers tres anys.

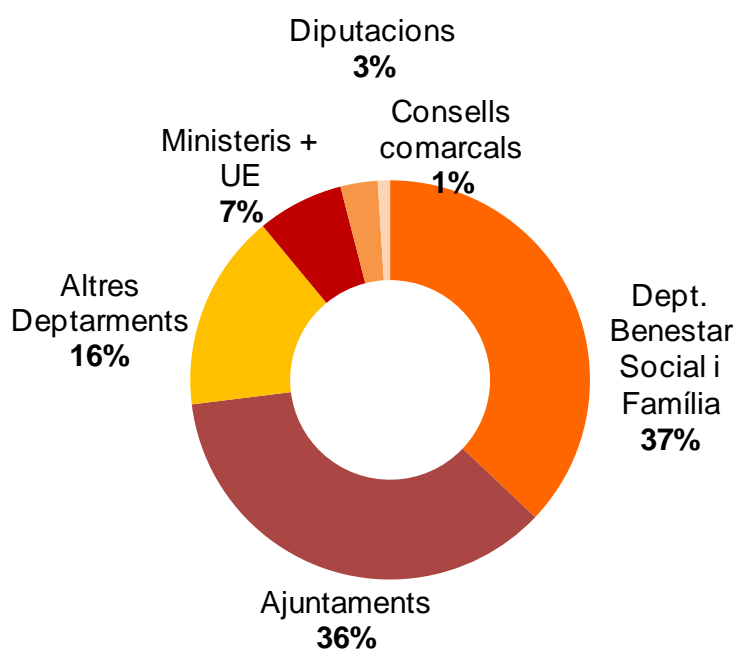
Gràfic 15: Variació del finançament –segons procedència- en els darrers 3 anys

En percentatge

Pel que fa a la procedència de les fonts de finançament –públiques i privades-, el 76% de les organitzacions amb activitat a la ciutat de Barcelona compten amb fonts públiques. Aquestes provenen principalment de la Generalitat de Catalunya i, en segon lloc, d'ajuntaments.

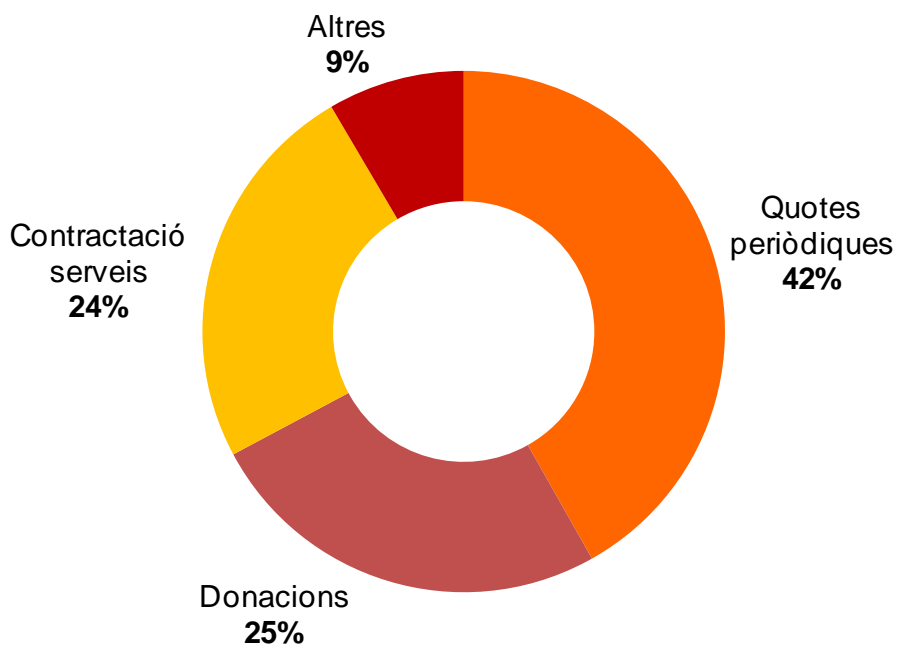
Gràfic 16: Procedència de les fonts de finançament públic

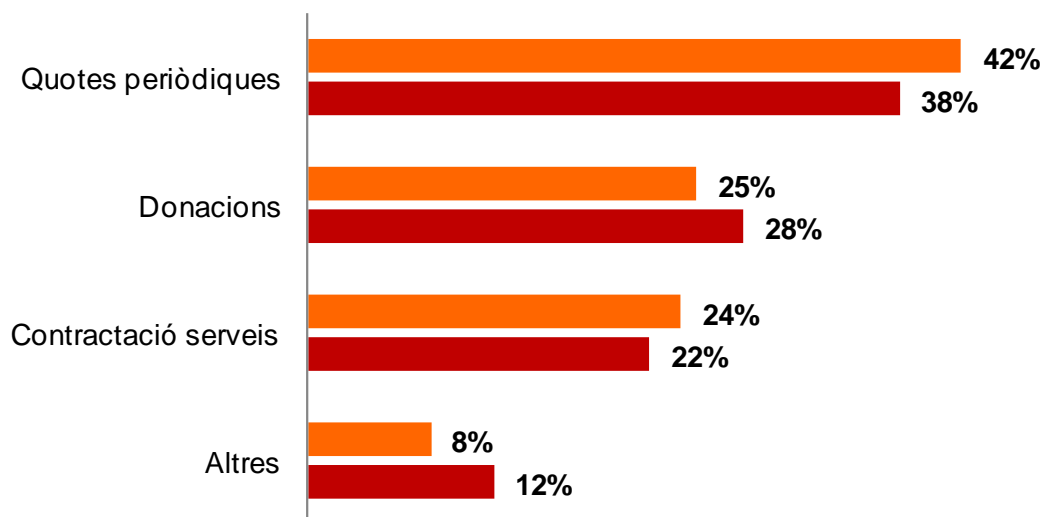
Les fonts de finançament privades es poden classificar en base a la seva procedència, és a dir, si provenen de quotes periòdiques –de les persones sòcies, destinatàries o entitats membres-, de donacions –individuals o d'institucions privades-, de la contractació de serveis i, també, d'altres procedències –rendes de patrimoni, activitat puntuals per recaptar fons, etc.-.

Les quotes periòdiques suposen el 42% de les fonts privades, xifra que ha augmentat un 4% en comparació amb l'edició 2009. En paral·lel, les donacions s'han reduït un 3% i altres fonts un 4%, la contractació de serveis ha crescut un 2%.

Gràfic 17: Procedència de les fonts de finançament privat
En percentatge

Gràfic 29: Evolució de les fonts de finançament privades segons procedència
En percentatge, Anuari 2009 Barcelona (dades 2007) i Anuari 2013 Barcelona (dades 2011)

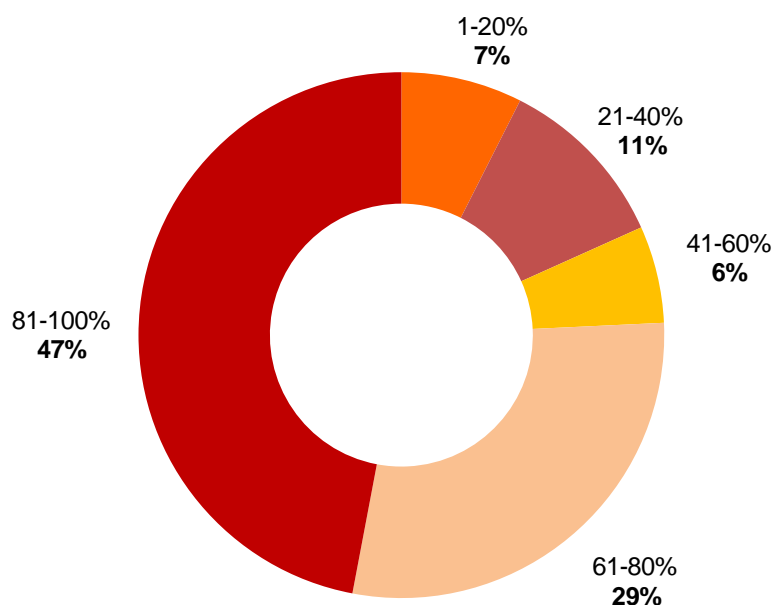
- Anuari 2013 ciutat Barcelona
- Anuari 2009 ciutat de Barcelona

6.3. Anàlisi de la despesa

Les despeses es poden organitzar segons la seva finalitat, és a dir, si es destinen a la estructura de l'entitat o a les activitats que es realitzen. I també, en base a la seva naturalesa: compres, despeses de personal, subministraments, etc.

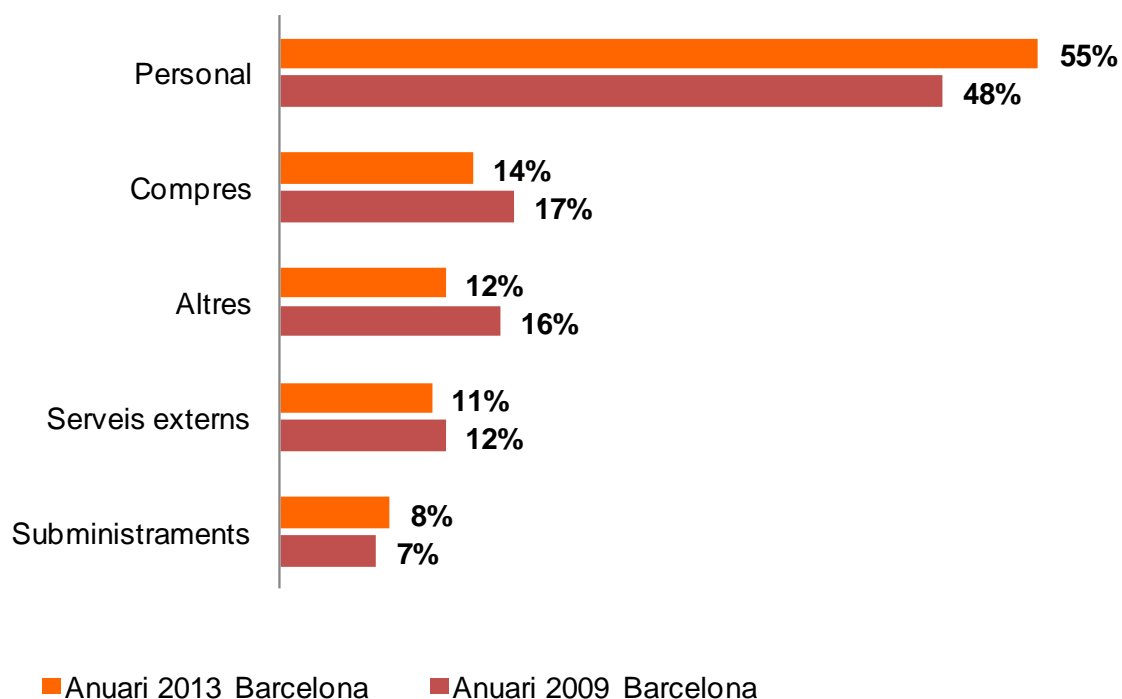
Gairebé la meitat de les entitats socials de la ciutat de Barcelona destinen entre un 81% i un 100% del pressupost a les seves activitats. Els costos de la contractació dels equips remunerats, sovint directament vinculats amb una activitat concreta, podrien explicar aquest resultat. Així, l'anàlisi de la despesa segons la seva naturalesa indica que més de la meitat dels recursos es destinen a personal, xifra que ha augmentat un 7% en comparació amb l'anterior edició d'aquest estudi. En paral·lel, la resta de despeses disminueixen a excepció dels subministraments que han augmentat lleugerament.

Gràfic 18: Despesa destinada a activitats
En percentatge i per intervals

Gràfic 19: Evolució de les despeses segons la seva naturalesa

En percentatge, Anuari 2009 Barcelona (dades 2007) i Anuari 2013 Barcelona (dades 2011)

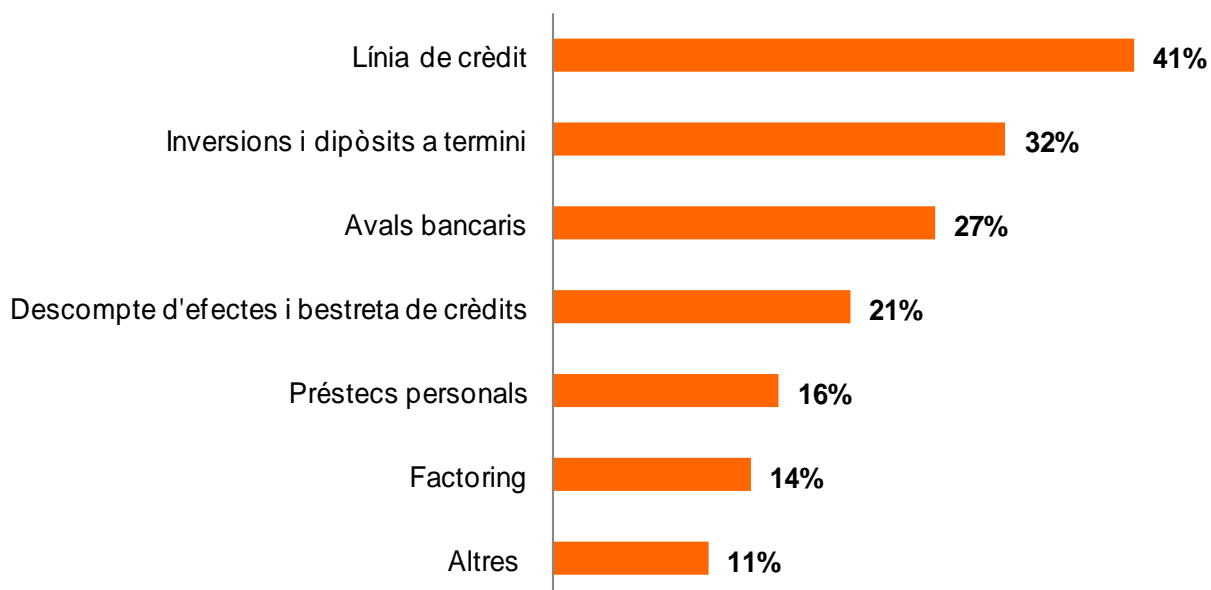

6.4. Ús d'instruments de tresoreria

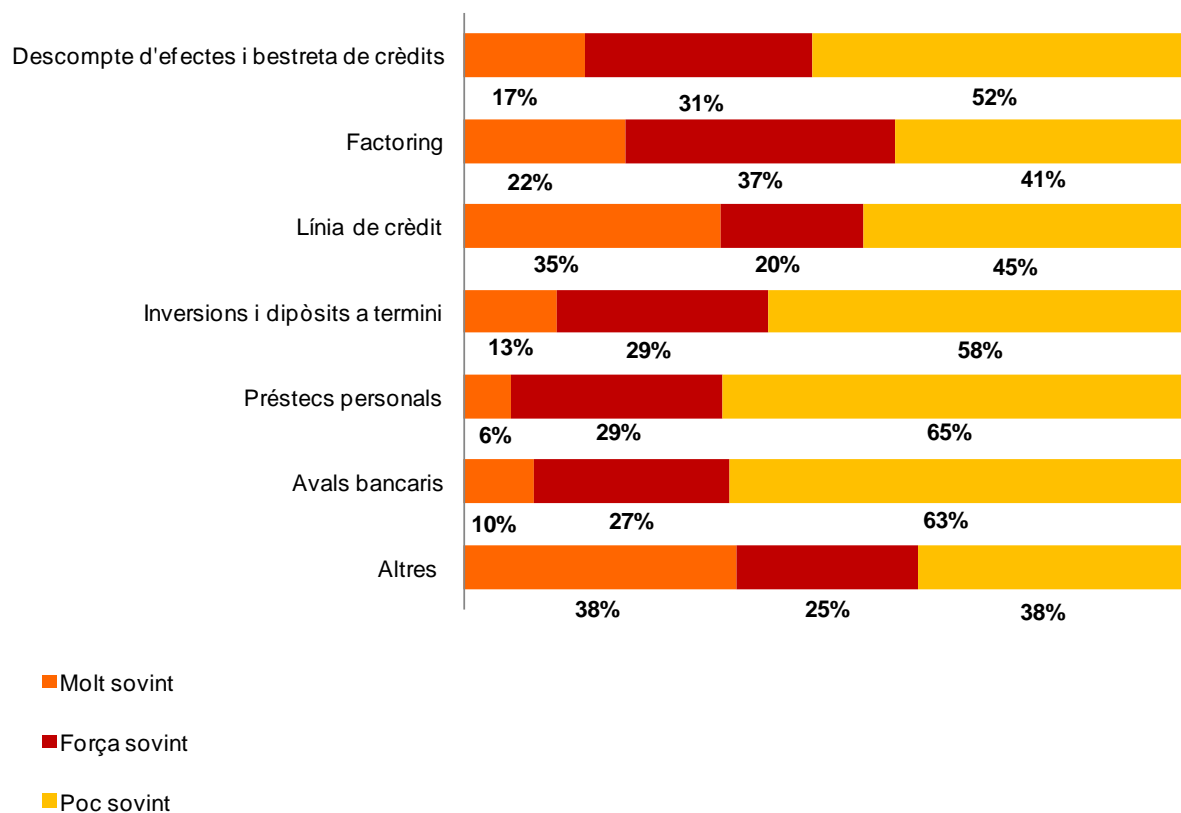
Les dificultats relacionades amb la gestió de la tresoreria, com ara el retard en els pagaments i la manca d'estabilitat financera, afavoreixen l'ús de diferents instruments de tresoreria per part de les organitzacions. Entre els més emprats destaquen la línia de crèdit i les inversions i dipòsits a termini, fet que ja es va identificar en l'edició 2009.

Els instruments es fan servir amb diferents graus de periodicitat, en aquest sentit, les línies de crèdit són, a més de les més emprades, les que s'empren amb major periodicitat –el 55% de les organitzacions que l'empren, ho fan molt o força sovint–.

Gràfic 20: Ús d'instruments de tresoreria
En percentatge

Gràfic 21: Freqüència en l'ús d'instruments de tresoreria
En percentatge

En els darrers anys s'ha reduït significativament l'ús d'instruments de tresoreria, en molts casos prop del 50%. Tanmateix, han augmentat l'ús d'instruments de tresoreria fins ara minoritaris—els quals s'inclouen en la categoria 'altres instruments' de la següent taula i on s'inclou, entre d'altres, el factoring-. La manca d'accés a aquest tipus d'instruments pot comprometre l'economia de les organitzacions socials en un moment de reducció d'ingressos.

Taula 13: Evolució en l'ús d'instruments de tresoreria
 En percentatge, Anuari 2009 Barcelona (dades 2007) i Anuari 2013 Barcelona (dades 2011)

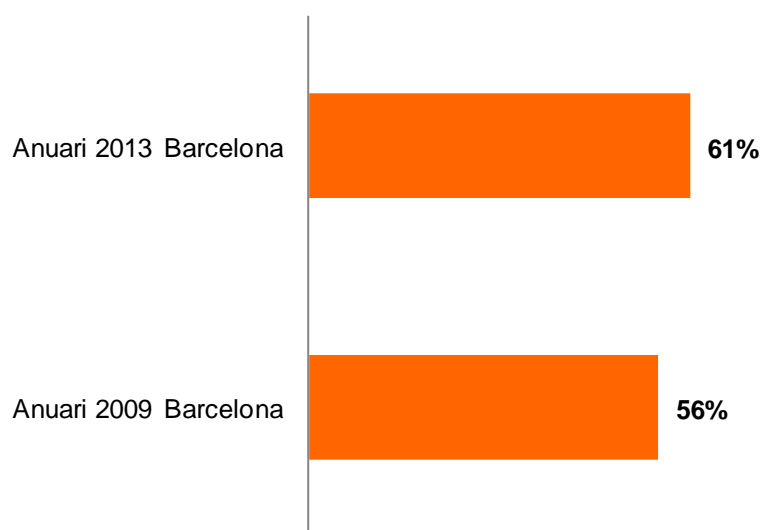
	Anuari 2013 Barcelona	Anuari 2009 Barcelona
Línia de crèdit	41%	76%
Inversions i dipòsits a termini	32%	62%
Altres instruments	25%	20%
Descompte d'efectes i bestreta de crèdits	21%	51%
Préstecs personals	16%	25%

7. Gestió i funcionament de les organitzacions

7.1. Visió estratègica

La generació de plans estratègics per tal de garantir la continuïtat i eficiència de les organitzacions és un tema que darrerament està prenent força en els debats del sector. Amb tot, el creixement en el nombre d'organitzacions que compten amb plans en el mig i llarg termini ha estat del 5% en quatre anys. No obstant això, el nombre d'entitats que compten amb plans estratègics és lleugerament superior a la ciutat de Barcelona —en concret un 3% més- que pel conjunt de Catalunya.

Gràfic 22: Evolució en el nombre d'organitzacions que compta amb un pla estratègic
 En percentatge, Anuari 2009 Barcelona (dades 2007) i Anuari 2013 Barcelona (dades 2011)

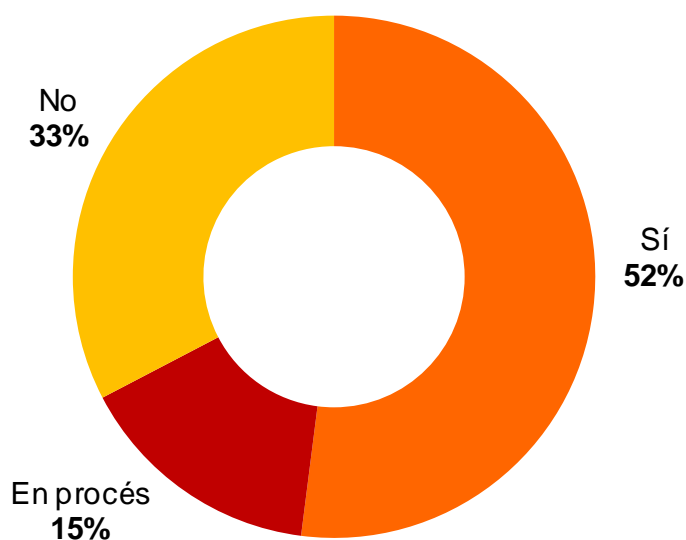
Taula 14: Comparació del nombre d'entitats que compten amb un pla estratègic
 En percentatge, Anuari Barcelona 2013 (dades 2011) i Anuari 2013 Catalunya (dades 2011)

	Anuari 2013 Barcelona	Anuari 2013 Catalunya
Pla estratègic	61%	58%

7.2. Gestió dels equips

Donat el creixement en el nombre de persones voluntàries i la diversitat de perfils que s'estan produint, així com els canvis i reestructuracions en els equips contractats, sembla raonable que la gestió dels equips tingui un lloc central per les entitats. El 52% de les organitzacions compten amb polítiques de gestió de les persones i el 15% està en procés de desenvolupament. Només un terç de les organitzacions no compta ni està desenvolupant cap política de gestió de les persones.

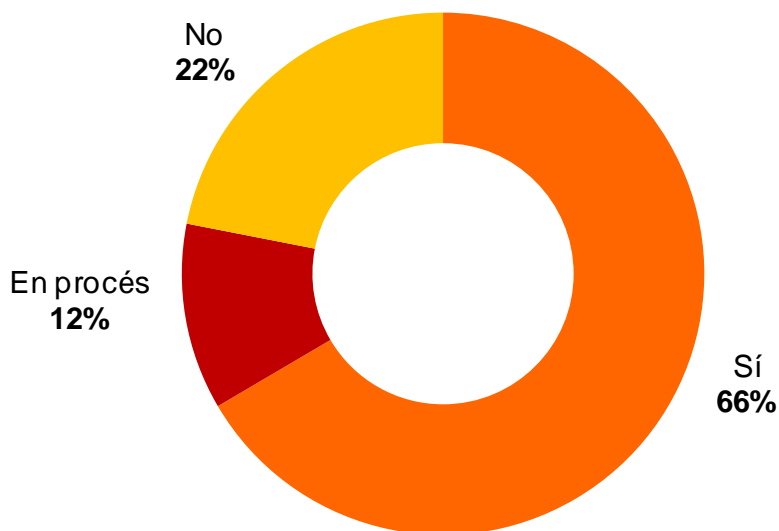
Gràfic 23: Organitzacions que compten amb polítiques de gestió de les persones
En percentatge

Fins ara era habitual que s'establissin normes i acords en matèria de gènere amb caràcter informal en el si de les entitats. Però cada cop més, les organitzacions estan incorporant plans d'igualtat de gènere com una eina organitzativa interna. S'estima que com a mínim un terç de les entitats disposen d'un pla d'igualtat de gènere.

La formació continuada dels equips permet aprofundir en els coneixement específics sobre les tasques que es realitzen i afavoreix l'especialització dels equips. Amb això s'ajuda a millorar l'efectivitat en les activitats desenvolupades i els serveis prestats. El 66% de les organitzacions socials de la ciutat de Barcelona compta amb un pla de formació i el 12% el té en procés d'elaboració.

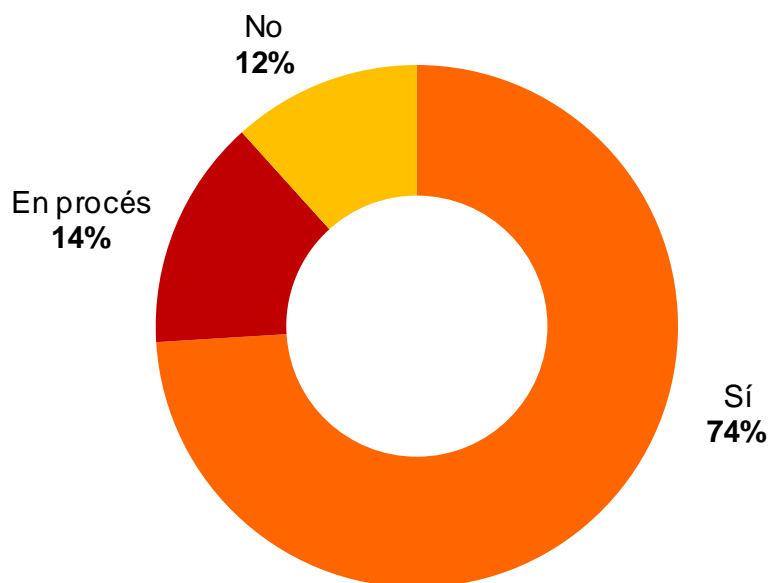
Gràfic 24: Organitzacions que compten amb un pla de formació
En percentatge

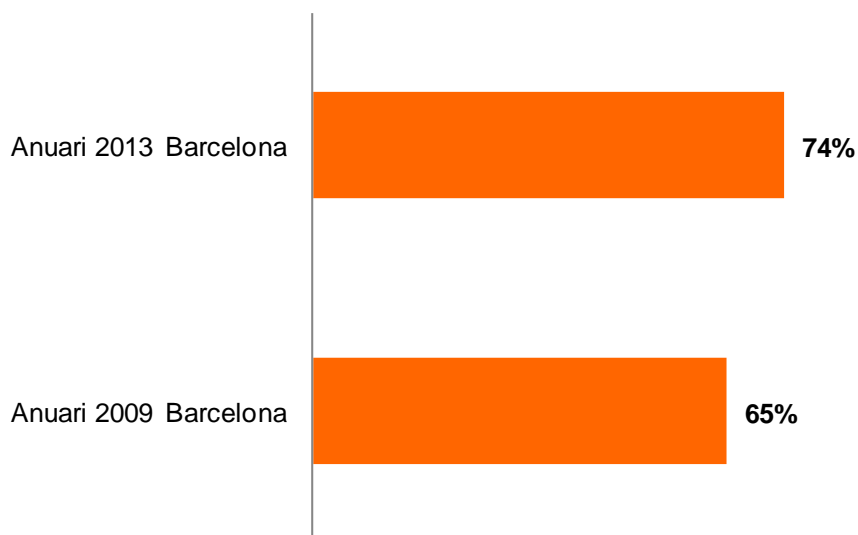
7.3. Sistemes d'avaluació

Els sistemes d'avaluació ajuden a conèixer l'estat organitzatiu de les entitats i a saber com s'estan desenvolupant les activitats i projectes -durant el procés i també en els resultats-. Aquests sistemes permeten mesurar la idoneïtat dels projectes, la seva qualitat, identificar els punts forts i febles, els aspectes a millorar, etc. La cultura d'avaluació és present en un sector dinàmic que treballa amb el sorgiment constant de noves necessitats socials. El 74% de les organitzacions barcelonines compta amb indicadors de funcionament organitzatius i d'activitats. Les dades d'evolució assenyalen que ha augmentat en un 9% el nombre d'entitats que compten a aquest tipus d'indicadors.

Gràfic 37: Organitzacions que compten amb indicadors de funcionament organitzatius i d'activitats
En percentatge

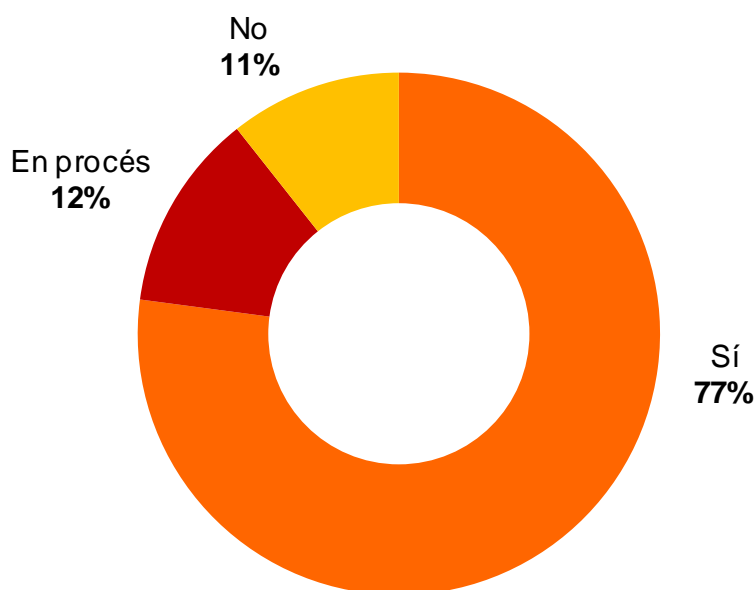

Gràfic 38: Evolució del nombre d'organitzacions que compten amb indicadors de funcionament organitzatiu i d'activitats
En percentatge, Anuari 2009 Barcelona (dades 2007) i Anuari 2013 Barcelona (dades 2011)

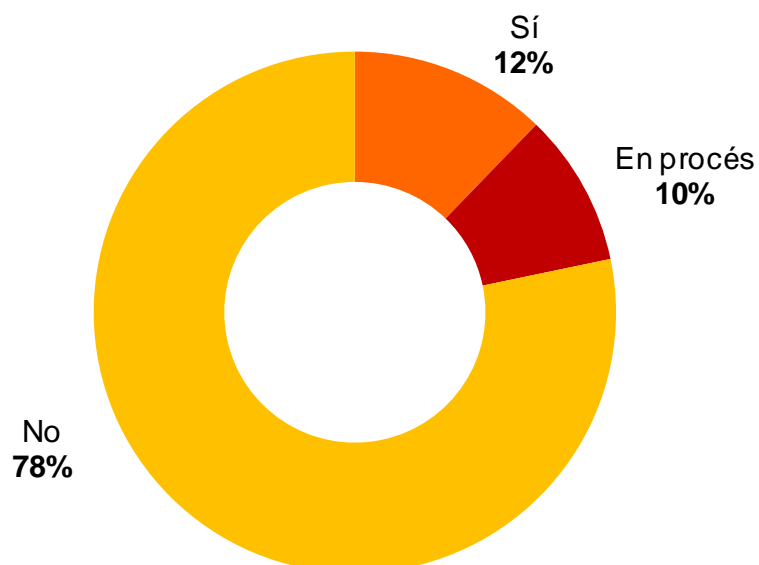
Pel que fa als sistemes d'avaluació de resultats dels projectes i activitats, s'observa que el 77% de les organitzacions els empren.

Gràfic 39: Organitzacions que compten amb un sistema d'avaluació de resultats dels projectes i/o activitats
En percentatge

Els sistemes de mesura de retorn de les inversions –ROI en les seves sigles en anglès- permeten visibilitzar l'impacte de les accions no tan sols en termes de millora social sinó també d'estalvi econòmic. A través de diferents instruments de mesura es calcula la quantitat monetària que es retorna a la societat per cada euro invertit en el projecte. L'aplicació d'aquest sistema que és encara incipient –el 12% de les organitzacions de la ciutat de Barcelona el fa servir- es troba més estès entre les entitats barcelonines.

Gràfic 25: Organitzacions que compten amb un sistema de mesura de retorn de les inversions
En percentatge

Taula 15: Comparació del nombre d'organitzacions que compten amb un sistema de mesura de retorn de les inversions

En percentatge, Anuari Barcelona 2013 (dades 2011) i Anuari 2013 Catalunya (dades 2011)

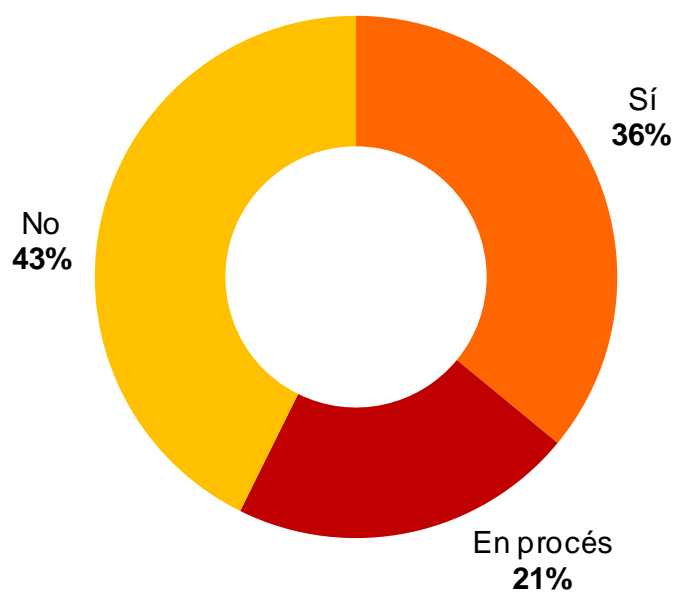
	Anuari 2013 Barcelona	Anuari 2013 Catalunya
Sí	12%	5%
En procés	10%	5%
No	78%	90%
Total	100%	100%

7.4. Qualitat

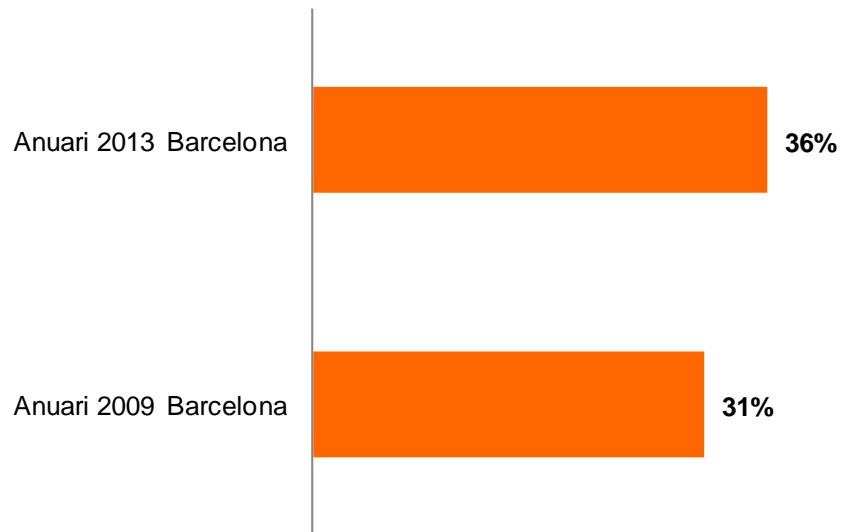
La gestió de la qualitat de les organitzacions fa referència a totes les àrees d'acció i a totes les persones implicades. Es tracta d'un procés continu de consolidació i millora dels aspectes que incideixen positivament sobre la qualitat i el bon funcionament. El 36% de les organitzacions compta amb un sistema de gestió de qualitat –un 5% més que en l'Anuari 2009 Barcelona- i el 21% es troba en procés de desenvolupament.

Gràfic 26: Organitzacions que compten amb un sistema de gestió de qualitat

En percentatge

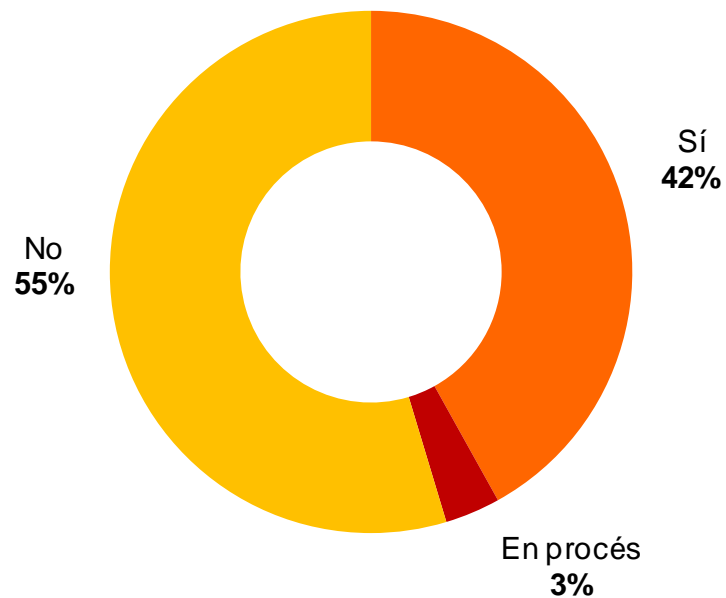

Gràfic 27: Evolució de les organitzacions que compten amb un sistema de gestió de qualitat
En percentatge, Anuari 2009 Barcelona (dades 2007) i Anuari 2013 Barcelona (dades 2011)

El 42% de les entitats barcelonines han estat auditades en els darrers tres anys, un 10% més d'organitzacions comparant amb el conjunt de Catalunya.

Gràfic 28: Organitzacions que han realitzat una auditoria externa els darrers tres anys
En percentatge

Taula 16: Comparació del nombre d'organitzacions que han realitzat un auditoria externa durant els darrers tres anys

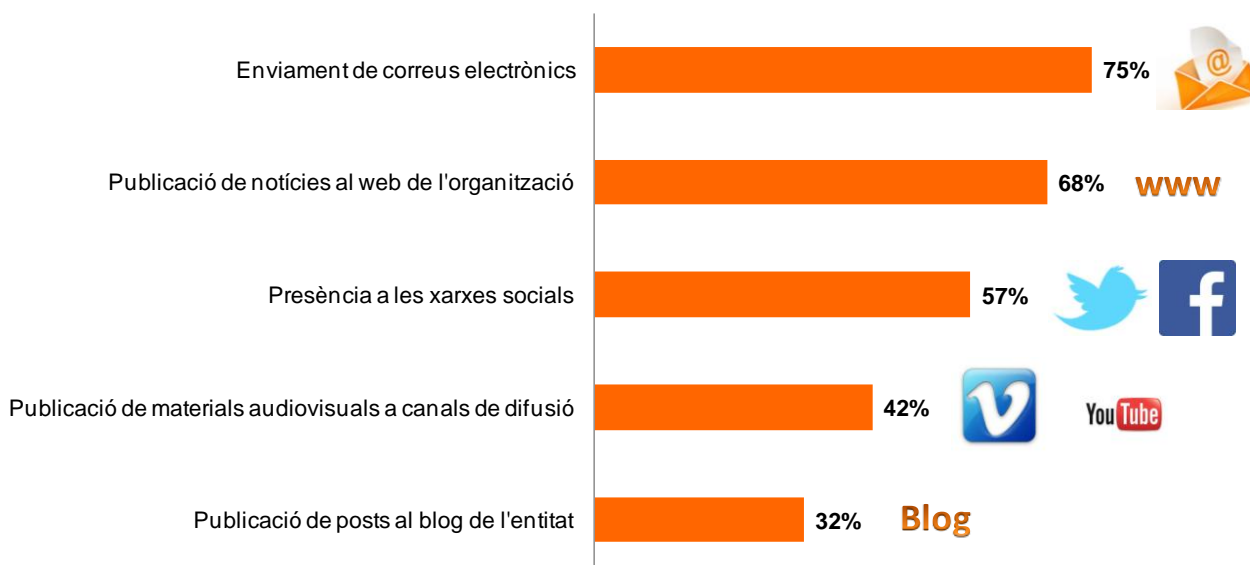
En percentatge, Anuari Barcelona 2013 (dades 2011) i Anuari 2013 Catalunya (dades 2011)

	Anuari 2013 Barcelona	Anuari 2013 Catalunya
Sí	42%	32%
En procés	3%	3%
No	55%	65%
Total	100%	100%

7.5. Comunicació

Les tecnologies de la informació i la comunicació han revolucionat les formes de relació. Cada cop més, les organitzacions socials empen diferents canals digitals per comunicar-se amb la seva base social, coordinar els equips, gestionar les activitats, etc. Actualment, el mitjà més emprat és la missatgeria electrònica -75%- seguit per la publicació de notícies en el web de l'organització -68%-. Les xarxes socials es situen com la tercera opció més emprada amb un 57% d'entitats amb presència en aquestes. En conjunt, les organitzacions barcelonines empen més les TICs en la seva activitat quotidiana que a la resta de territoris.

Gràfic 29: Organitzacions per l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació
En percentatge

Taula 17: Comparació del nombre d'organitzacions que fan ús de les tecnologies de la informació i la comunicació

En percentatge, Anuari Barcelona 2013 (dades 2011) i Anuari 2013 Catalunya (dades 2011)

	Anuari 2013 Barcelona	Anuari 2013 Catalunya
Enviament de correus electrònics	75%	66%
Publicació de notícies al web de l'organització	68%	52%
Presència a les xarxes socials	57%	46%
Publicació de materials audiovisuals	42%	28%
Publicació de posts al blog	32%	26%

8. Societat relacional

8.1. Amb l'Administració pública

La relació en els darrers anys amb l'Administració Pública probablement es troba condicionada per l'actual període d'incertesa i les reduccions en despesa pública social. S'observa que les organitzacions socials barcelonines no han confluït en la seva opinió sobre el futur de les relacions amb l'Administració.

'El Tercer Sector Social té el repte de tancar acords amb les administracions públiques per al finançament dels serveis socials mitjançant convenis, reduint el finançament anual per convocatòria'

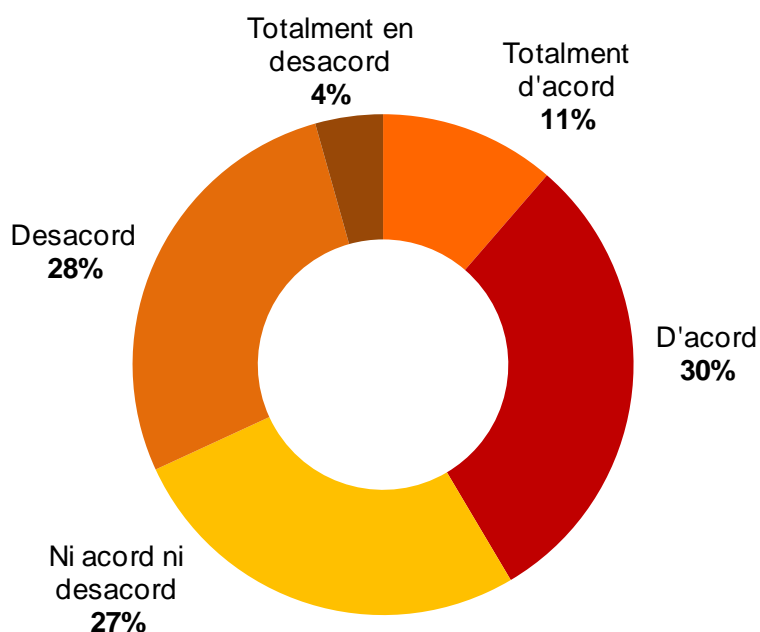
(Extret de les preguntes obertes del qüestionari)

'Un dels nostres reptes com organització és trencar amb les dependències històriques de l'administració, a nivell econòmic, metodològic i polític'

(Extret de les preguntes obertes del qüestionari)

Gràfic 30: Grau d'acord amb l'afirmació: La relació amb l'Administració en els propers anys serà més sostinguda en el temps, articulada a través de col·laboracions que permetran donar continuïtat als projectes

En percentatge

8.2. Amb altres actors

El Tercer Sector Social no es troba aïllat d'altres actors socials rellevants, com és el cas del món empresarial, l'acadèmic, etc. Les relacions amb els diferents actors són heterogènies donat que parteixen de motivacions diverses. Les relacions amb el teixit empresarial es desenvolupen principalment a través de programes de responsabilitat social empresarial –RSE- i del partenariat en la realització de projectes. Les aliances amb el sector mercantil es perceben com un alternativa a l'hora de fer front a l'actual situació econòmica.

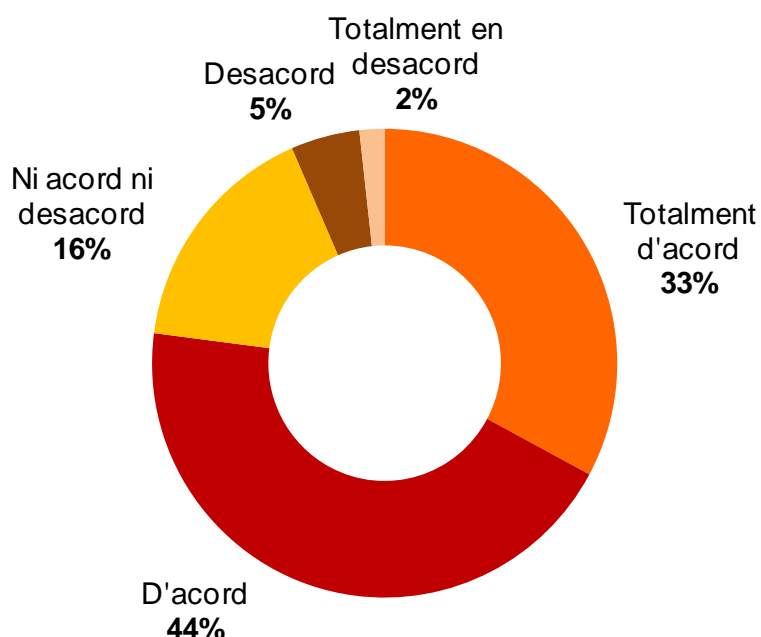
'Donar a conèixer el tercer sector al món empresarial i aconseguir sinergies i finançament privat'

(Extret de les preguntes obertes del qüestionari)

'Consolidar la col·laboració amb els agents socials, públics i privats, per al impuls de polítiques preventives i de cohesió que garanteixi a la ciutadania l'accés i el gaudiment als drets universals i fonamentals en educació, atenció social, atenció sanitària.

(Extret de les preguntes obertes del qüestionari)

Gràfic 31: Grau d'acord amb l'afirmació: Cercar aliances amb el sector empresarial es planteja com una alternativa eficaç per fer front a l'actual situació econòmica
En percentatge

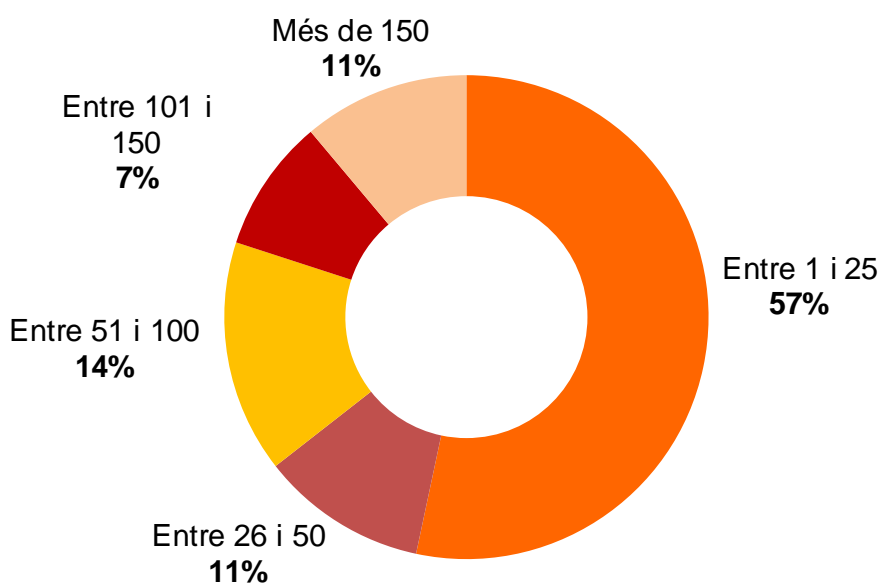

8.3. Amb la societat civil

Les organitzacions socials de la ciutat de Barcelona presenten certs trets propis que les diferencien de les resta d'organitzacions del territori per un factor de capitalitat. És a dir, la ciutat de Barcelona concentra el major nucli de població del territori i consegüentment una major densitat d'organitzacions. El fet que sovint els esdeveniments relacionats amb el sector s'organitzin a Barcelona i que un nombre significatiu d'organitzacions de segon nivell s'ubiquin en aquesta ciutat té una incidència en les relacions entre entitats. D'aquesta forma sembla que l'alta concentració d'organitzacions pot afavorir les interaccions i el intercanvi d'experiències i coneixement.

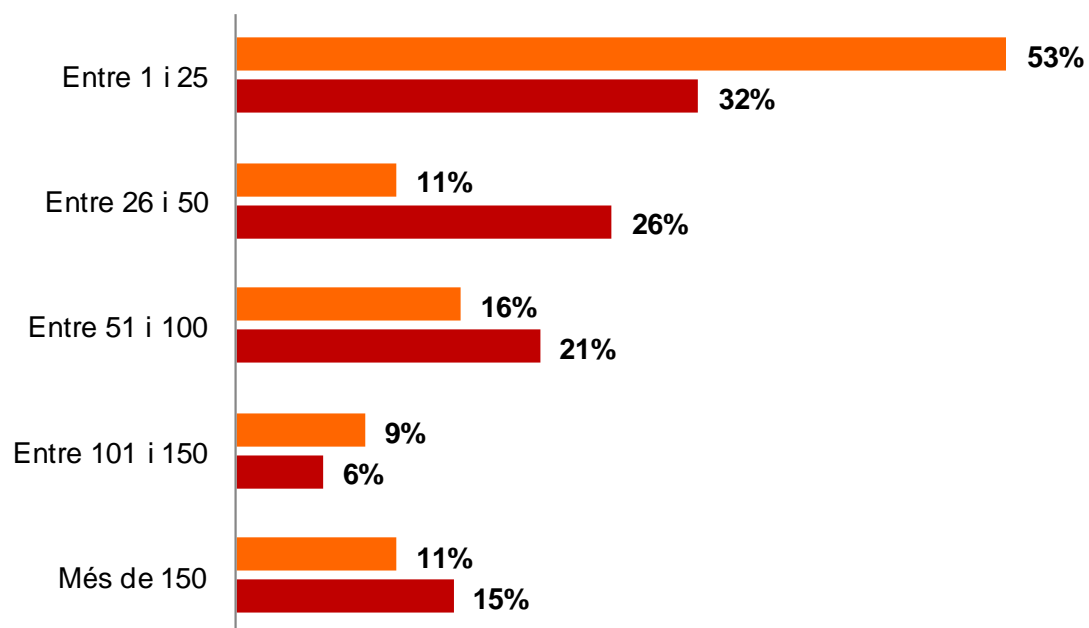
La forma més habitual de relació continua donant-se a través de les organitzacions de segon o tercer nivell que apleguen sota el seu paraigua organitzacions amb elements comuns com poden ser els col·lectius destinataris, les activitats, la forma jurídica, etc.

Gràfic 32: Nombre d'entitats membres de l'organització de segon nivell o superior
En percentatge i per intervals

En els darrers anys s'ha produït una reducció en el nombre d'entitats membres de les organitzacions de segon nivell o superior. Aquesta reducció s'explica, almenys en part, a partir de l'anàlisi de les preguntes obertes on s'ha posat de relleu les dificultats d'algunes entitats de base per garantir el pagament de la quota. Aquestes xifres són semblants pel conjunt de Catalunya.

Gràfic 48: Evolució en el nombre d'entitats membres de l'organització de segon nivell o superior
En percentatge, Anuari 2009 Barcelona (dades 2007) i Anuari 2013 Barcelona (dades 2011)

■ Anuari 2013 Barcelona

■ Anuari 2009 Barcelona

'El nostre repte com organització és establir aliances estratègiques amb d'altres entitats del sector'

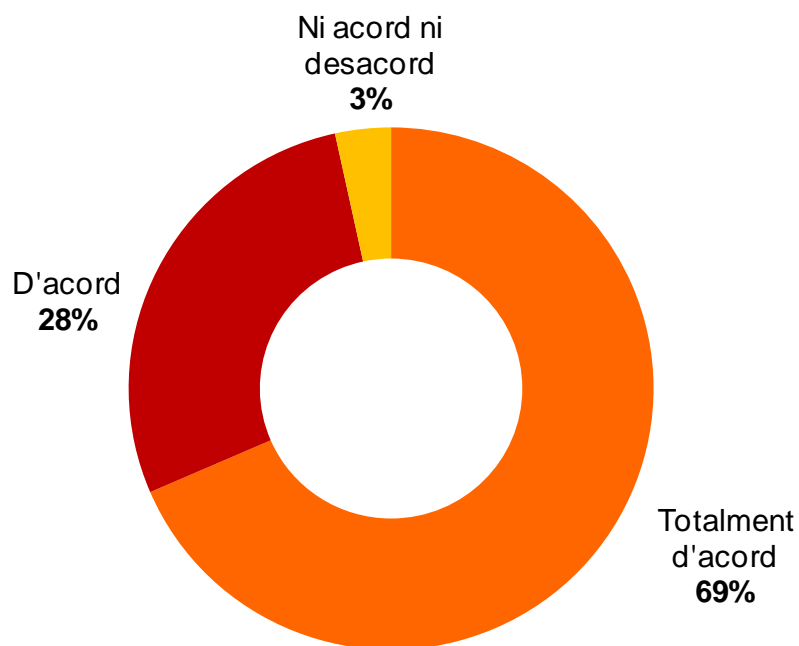
(Extret de les preguntes obertes del qüestionari)

'Volem aconseguir molta més difusió de la nostra feina i la participació més activa de les associacions de fora de Barcelona'

(Extret de les preguntes obertes del qüestionari)

En paral·lel, les organitzacions socials aposten per cercar un discurs col·lectiu que permeti una millor tasca d'incidència política. Sovint, són les organitzacions de segon nivell les que articulen les idees, reflexions i el debat necessari per aconseguir amb aquesta fita. I per això, el seu paper en el sector pren protagonisme.

Gràfic 49: Grau d'acord amb l'afirmació: El Tercer Sector Social català ha de prendre un posicionament ferm davant l'actual situació econòmica, cercant un discurs col·lectiu que permeti una millor tasca d'incidència política
En percentatge

III. Conclusions i perspectives

Implicació de la
base social
Millorar la gestió financera
Donar resposta a les noves necessitats
Sostenibilitat econòmica
Visibilitat i reconeixement
Millorar en incidència política

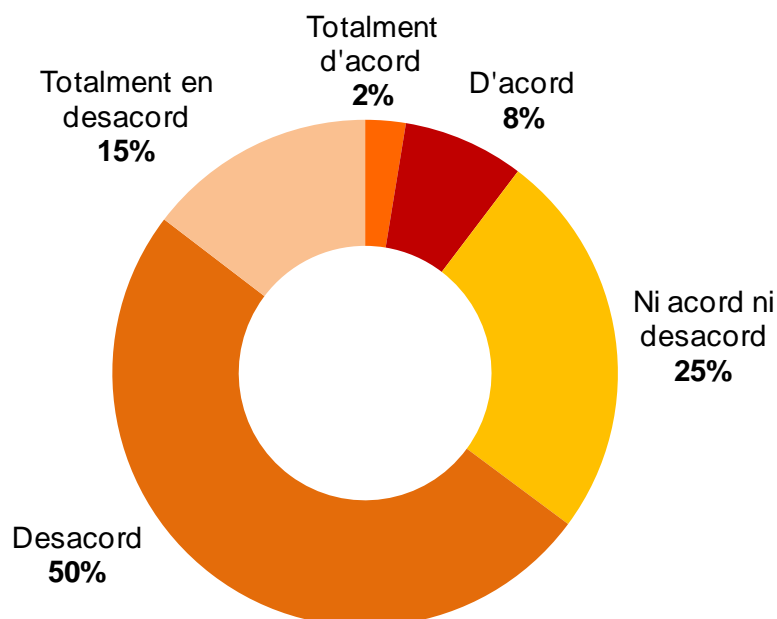
Al llarg de l'informe s'han anat comparant diferents resultats amb els del conjunt del Tercer Sector Social català i, en la majoria de casos, s'observa com les dades per a la ciutat de Barcelona tenen trets distintius d'acord al factor de capitalitat. No obstant això, s'observen tendències generals pel conjunt del sector a Catalunya i a la ciutat de Barcelona. Els reptes que es plantegen per al Tercer Sector de la ciutat de Barcelona són similars als del conjunt de Catalunya però amb certes especificitats.

1. Atendre més persones destinatàries amb recursos limitats

Després del llarg període de creixement que va arribar fins l'any 2009, el Tercer Sector Social ha hagut d'afrontar una limitació de recursos. No obstant això, el nombre de persones destinatàries ha crescut des de 2008 en un 18%, la qual cosa està posant en dificultat a moltes organitzacions.

Aquest creixement de persones destinatàries consolida el paper del Tercer Sector Social en el context actual i la seva transversalitat, però sembla difícil que les entitats puguin encaixar més limitacions pressupostàries mentre atenen un creixent nombre de persones.

Gràfic 33: Grau d'acord amb l'afirmació: Assolir els objectius de l'organització en els propers cinc anys serà més fàcil
En percentatge

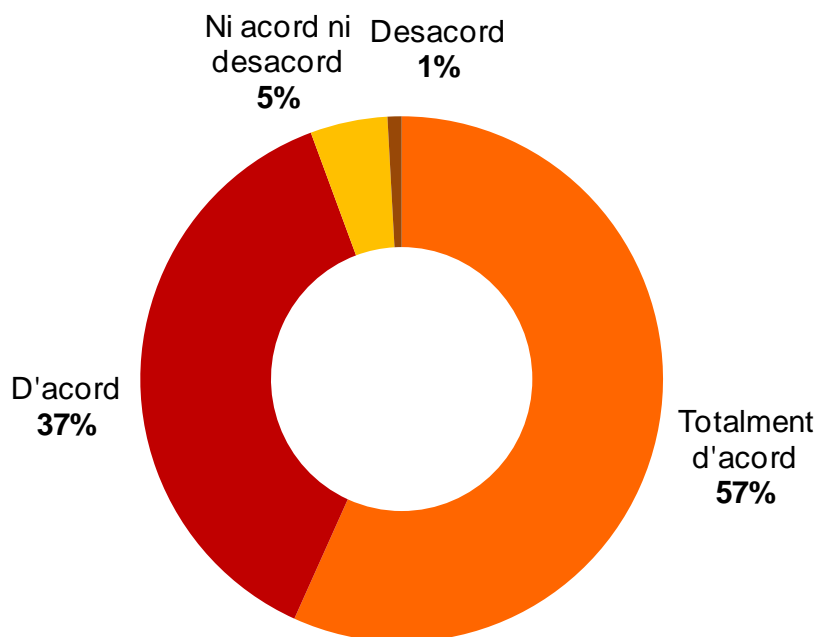
2. Agent actiu de transformació social

Les entitats participants en l'Anuari 2013 de la ciutat de Barcelona expressen el seu ferm compromís amb la transformació social. E 94% s'ha mostrat d'acord o molt d'acord en el seu desig de liderar el procés de construcció de nous models de societat, amb una transformació cap a una societat més justa i solidària.

'Compromís i presa de posició davant les noves desigualtats i la seva repercussió amb la població procedent de la immigració al nostre país'

(Extret de les preguntes obertes del qüestionari)

Gràfic 51: Grau d'acord amb l'afirmació: Davant els nous horitzons que es plantegen, el Tercer Sector Social català ha d'assumir un rol de lideratge en la construcció de nous models de societat i en la generació de noves polítiques públiques
En percentatge

3. Guanyar protagonisme en la prestació de serveis a les persones

La prestació de serveis a les persones més vulnerables és una de les activitats principals que les organitzacions del Tercer Sector Social desenvolupen per complir la seva missió i participar en la transformació social.

La majoria dels serveis socials inclosos en les carteres de serveis que les Administracions Públiques van regulant, han començat com activitats d'organitzacions no lucratives compromeses amb una necessitat social determinada que, posteriorment, ha estat reconeguda i assumida socialment. Per això, en aquest nou marc legislatiu dels serveis socials que es va configurant -encara que s'hagi frenat en els darrers anys- és lògic que moltes entitats participin o es proposin actuar com a agent prestador de serveis.

No obstant, el sector mercantil continua la seva entrada per competir en la prestació de serveis amb una visió limitada com a oportunitat de negoci. Aquesta pressió sobre l'Administració Pública porta en ocasions a prioritzar exclusivament el preu -de fet, en temps de limitació de recursos això és una temptació permanent- i la mercantilització

dels serveis públics de caire social. Per a les entitats socials que fan els serveis des d'una vocació de servei públic d'atenció a les persones això és un motiu de preocupació i un risc de quedar marginat únicament a la prestació dels serveis no rentables que no interessen a l'àmbit mercantil.

L'Administració contractant ha de vetllar per la solvència social de les entitats o empreses que presten serveis públics d'atenció a les persones i per l'efectiva qualitat d'aquests serveis. Això és possible per mitjà de plecs de clàusules adients, de sistemes de valoració i puntuació adequats a aquesta tipologia de serveis, i pel seguiment posterior de l'acompliment efectiu dels compromisos assumits per part dels adjudicataris. Si es fa així, el Tercer Sector Social guanyarà protagonisme en la prestació de serveis en benefici de tota la societat.

4. Un sector vertebrat amb necessitat de més col·laboració

La consolidació d'un teixit d'entitats de segon nivell en molts àmbits temàtics i territorials junt amb el recorregut de la pròpia Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya -aglutina 32 entitats de segon nivell- ha tingut un impacte clar en la vertebració i estructuració del sector.

S'ha aconseguit desenvolupar una cultura valuosa al voltant de l'esforç de treballar plegats pel bé comú del propi sector i la societat, i s'ha avançant significativament en el reconeixement del sector com a agent social i actor de les polítiques públiques socials.

Al mateix temps, aquesta vertebració ha permès millorar en alguns temes com el funcionament organitzatiu, la gestió de la qualitat o la formació dels equips; però s'ha d'anar més enllà en la col·laboració entre les entitats. Aquest teixit d'entitats ha de ser capaç d'ajudar a ser més eficient en l'ús de recursos per complir la missió de les entitats membres, estalviant costos. Les estructures petites tenen ineficiències que acaben generant uns costos alts de funcionament per al sector. Col·laborar, compartir, repartir, coordinar, fusionar, reutilitzar, etc. són verbs que estan guiant les actuacions d'aquests anys i que encara han d'estar més presents.

Cal mantenir la capil·laritat social característica del Tercer Sector Social en l'activitat i presència territorial, però combinant-la amb una major eficiència i estalvi de costos de funcionament. Per això, s'afronta un doble repte: que les entitats de segon nivell

s'enforteixin per continuar tenint un paper clau en la vertebració del sector i treballar per aconseguir el difícil tema de combinar una actuació local amb estructures globalment compartides. Aquest factor pot ajudar a assolir les economies d'escala i dimensió que necessita el sector per augmentar la seva eficiència i millorar en l'aprofitament dels recursos.

5. Desenvolupar un paradigma de confiança en la relació amb l'Administració pública

La constatació de la necessitat d'un nou paradigma en la relació amb l'Administració Pública ha estat present a totes les recerques sectorials des que es va fer el Llibre Blanc del Tercer Sector Cívico-Social al 2003. El Tercer Sector Social és un agent clau en les polítiques públiques socials i, de fet, un 76% de les entitats tenen algun tipus de relació econòmica amb l'Administració Pública.

La relació ha anat evolucionant en la darrera dècada cap a una aliança estratègica i un diàleg més clar al voltant de les necessitats socials i el rol de les entitats, més enllà únicament de l'obtenció de fons; però encara hi ha camí per recórrer.

Durant anys, l'Administració Pública ha estat el motor clau que impulsava els projectes. El Tercer Sector Social ha estat un soci de llarg recorregut per a una Administració que ha pogut aprofitar la utilitat social, la il·lusió i l'austeritat de recursos que caracteritzen les organitzacions socials.

Actualment la relació amb l'Administració Pública té moltes dosis de procediment administratiu burocràtic que condiciona força el dia a dia de les entitats. Aquesta càrrega de gestió i enfocament al curt termini ha estat un dels motius que ha fatigat moltes entitats, i així un 59% d'aquestes dubta que l'Administració sigui un soci de continuïtat per als projectes de la seva entitat. A més, la limitació de recursos en inversió social i els retards en els pagaments han marcat molt l'agenda més recent.

El Tercer Sector Social ha de ser el principal aliat del govern en relació a les polítiques socials i ha de continuar la millora de la interlocució que s'ha aconseguit. S'ha d'avançar cap a un paradigma de confiança mútua en les relacions que reconegui la coresponsabilitat de les entitats en les polítiques públiques, superant la tensió client-proveïdor com a eix de relació i reduint els costos burocràtics i procedimentals que no aporten valor a la ciutadania.

S'ha d'afrontar el repte de la col·laboració i el treball conjunt amb l'Administració Pública, des de la confiança i el rol de cada una de les parts, per continuar essent una aliança útil per donar resposta a les necessitats de la ciutadania.

6.Complicitat social necessària: voluntariat i recursos

Una de les tendències que apareix clarament és el creixement de les persones voluntàries a les entitats del Tercer Sector Social de la ciutat de Barcelona. Any rere any la xifra ha anat en augment al llarg de tot el període -ha augmentat un 20%-, i mostra les nombroses persones que expressen el seu compromís amb la societat mitjançant la participació a les entitats. Al 2011, s'estima que gairebé 100.000 persones estaven fent voluntariat a les entitats del Tercer Sector Social.

De fet, les organitzacions existeixen perquè generen complicitat social en les causes per les quals treballen: la seva existència té sentit si hi ha una complicitat social formada per persones i altres col·lectius capaços de comprometre's amb l'actuació de l'entitat. Un compromís que es demostra amb temps -el voluntariat-, recursos -en diners o en espècie- i comunicació -comprometre al seu entorn-. Ja han quedat enrere els temps en què els projectes es podien dur a terme pràcticament amb el recolzament de l'Administració Pública -durant el període analitzat el finançament públic del sector ha baixat un 7%-. Les organitzacions del segle XXI han de tenir la capacitat de mobilitzar persones compromeses amb la seva missió.

El repte radica en saber gestionar la complicitat social que aporta energies, il·lusions, capacitats i recursos per a la transformació social. Amb una base social formada per persones compromeses, té sentit la idea de continuar implicant la ciutadania realitzant campanyes de voluntariat o de recaptació econòmica per concretar aquest compromís en temps o diners. Alhora, és necessari aprendre a gestionar correctament la dedicació de les persones voluntàries per mantenir viva la seva motivació i donar resposta a les seves expectatives.

7.Potenciar els equips tècnics: gestió de persones, marc laboral i noves competències

Tot i els ajustos, pel que fa al nombre de persones contractades que s'han hagut de fer en els darrers anys, durant la darrera dècada ha augmentat el nombre de persones contractades al Tercer Sector Social de la ciutat de Barcelona en un 3%.

La tendència de creixement i el propi ajustament posterior han fet que prop d'un 52% de les organitzacions del sector estiguin desenvolupant polítiques de gestió de persones, encara que la seva generalització es veu dificultada pel gran nombre d'entitats petites. Tot i així, elements d'aquestes polítiques com les polítiques formatives arriben al 66% de les entitats, els plans d'igualtat a un 44%, o altres com la selecció o les escales salarials també són freqüents al sector.

La crisi va arribar en un moment en què el Tercer Sector Social ja havia apostat per la creació d'un marc laboral estable per a l'acció social no lucrativa. Tot i les dificultats, el procés iniciat ha continuat amb fites importants com la creació de La Confederació - unió de les principals patronals d'acció social no lucrativa en una única entitat- i el progressiu augment de convenis laborals en àmbits de l'acció social. S'ha de continuar avançant per aconseguir un marc laboral sostenible per a serveis i organitzacions que doni resposta al necessari desenvolupament professional de les persones treballadores i els serveis.

Paral·lelament, davant d'aquesta nova època on la complicitat social és un element transversal al Tercer Sector Social, les necessitats relatives a les competències i capacitats dels equips també s'han renovat. Durant anys s'ha fet servir un llenguatge de 'expert-a-expert', desenvolupant competències útils per a gestionar projectes, per a optar a convocatòries, etc... Però aquest llenguatge és poc útil per a generar complicitat i compromís amb l'entorn i, per això, cal potenciar les competències relacionals i aprendre nous llenguatges per explicar la missió i les activitats que es desenvolupen. Les competències clau que es demanaven als equips fa uns anys coincideixen poc amb les que faran falta d'aquí a pocs anys. En les organitzacions del Tercer Sector Social hi ha gent valuosa i compromesa amb la missió, persones voluntàries i/o remunerades, i cal treballar amb els equips per compartir el desenvolupament professional que fa falta per ser part activa en la transformació de les organitzacions.

8. Millorar el funcionament de les organitzacions

El creixement del sector ha augmentat la complexitat de les seves organitzacions i això ha posat de relleu la necessitat d'incorporar progressivament elements de gestió organitzativa amb major especialització en àrees diverses de les entitats.

Durant la darrera dècada s'ha continuat avançant força en l'adaptació de metodologies de gestió a la realitat de les entitats no lucratives, i aquest cos d'eines de gestió i funcionament està cada vegada més present a les entitats del Tercer Sector Social. A més, la situació actual ha fet més palesa la necessitat de temes com, per exemple, una gestió financera acurada o la gestió de capacitats i competències dels equips.

No obstant, encara hi ha un marge de millora rellevant en el funcionament de les organitzacions, en cadascuna de les diferents àrees de gestió d'una entitat: comunicació, equips, serveis, gestió administrativa, TIC, econòmic-financera... Com s'ha comentat abans, per poder impulsar aquesta millora del funcionament global de les entitats des de l'eficiència de recursos és necessari l'impuls i implicació de les entitats de segon nivell, que facilitin compartir plantejaments, metodologies i eines.

'Un dels nostres reptes és millorar en organització interna: codi ètic, TICs, etc'

(Extret de les preguntes obertes del qüestionari)

9. Visió estratègica i bon govern

Els òrgans de govern de les organitzacions no lucratives són bàsicament les juntes directives a les associacions i els patronats a les fundacions. Es tracta d'òrgans, formats majoritàriament per persones voluntàries, que han evolucionat relativament poc durant el període de creixement del sector, i que ha estat més centrat en el desenvolupament dels equips tècnics. La dimensió mitja de l'òrgan del govern de les entitats del Tercer Sector Social és de 8 persones.

El govern de les entitat té una sèrie de reptes per afrontar la seva millora, com són el compromís organitzatiu dels membres, la funció estratègica, la relació amb els equips tècnics, diversitat i renovació de perfils, gestió de la informació i cultura de l'avaluació.

En els darrers temps, les situacions complicades que han viscut moltes entitats ha portat a una millora en el compromís organitzatiu dels membres dels òrgans de govern, que han hagut de participar en decisions complicades.

En aquests moments, per afrontar moments de dificultat, és més important que mai la visió estratègica, que moltes vegades és una responsabilitat compartida entre òrgans

de govern i equips tècnics. Només un 61% de les entitats manifesta haver realitzat una reflexió estratègica formal, la qual cosa deixa moltes organitzacions captives de la lògica derivada de l'activitat diària més que dels elements estratègics -raó de ser i missió-.

10. Visibilitzar l'impacte social i econòmic: medició de resultats i transparència

Lògicament, les persones que formen part del Tercer Sector Social estan convençudes de la utilitat social de les seves organitzacions. Però el sector ha de tenir la capacitat de mostrar-ho per reivindicar l'aportació social i econòmica a la societat. De fet, un 74% de les entitats ja han fet o iniciat algun tipus d'esforç d'avaluació o mesura.

La confiança es construeix a partir de les dades, de la transparència i de visibilitzar la contribució social. La cultura de la transparència en la relació amb la societat és un valor clau del Tercer Sector Social per mantenir i augmentar la confiança social en la tasca de les entitats. Les eines de rendició de comptes cada vegada estan més presents -webs, memòries, codis ètics, auditories...- i el repte és trobar la manera d'anar integrant en aquestes eines un tema emergent com la medició de resultats.

Avui dia existeixen metodologies i s'estan desenvolupant maneres de mostrar l'aportació de les entitats a la societat. Les dades públiques i la transparència ajuden a construir la legitimitat que reforça i motiva el compromís amb l'organització. No és un tema únicament de qualitat en l'actuació, sinó que els esforços de mesura d'impacte social i econòmic van més enllà.

'Hem de visualitzar més els resultats de l'eficàcia i eficiència dels nostres serveis'

(Extret de les preguntes obertes del qüestionari)

'Tenim com a repte incrementar la base social i guanyar més complicitat amb la visibilització de l'acció social'

(Extret de les preguntes obertes del qüestionari)

IV.La realització de l'Anuari 2013

Entitats impulsores

L'Observatori del Tercer Sector

L'Observatori del Tercer Sector és un centre de recerca especialitzat en el Tercer Sector, sense ànim de lucre i independent, amb la finalitat d'aprofundir i incrementar el coneixement sobre aquest sector i treballar per a la millora en el funcionament de les organitzacions no lucratives.

Neix l'any 2003 com un projecte d'emprenedoria social pioner al país en la recerca especialitzada del Tercer Sector. Al llarg dels deu anys de trajectòria, s'ha consolidat com agent clau de creació i difusió de coneixement del Tercer Sector. Ha realitzat nombrosos estudis per a dimensionar i definir les característiques principals que conformen el Tercer Sector, així com la generació de reflexió i coneixement en moltes de les àrees claus per a la gestió de les entitats.

En l'actualitat, l'Observatori del Tercer Sector és un centre de referència en la recerca de les organitzacions no lucratives, obert a la col·laboració amb totes aquelles entitats públiques i privades que treballen per desenvolupar coneixement i millorar el Tercer Sector.

La Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya

La Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya és una organització de tercer nivell formada per 32 federacions i agrupacions que aglutinen en conjunt a prop de 4.000 entitats socials no lucratives: associacions, cooperatives, fundacions, empreses d'inserció i centres especials de treball.

La institució va néixer l'any 2003 per iniciativa de les seves entitats sòcies, que són les principals organitzacions de segon nivell del sector i que agrupen entitats que atenen els col·lectius més diversos: infància i família, joves, persones immigrades, gent gran, discapacitats psíquics, físics i sensorials, drogodependents, persones amb dificultats per a accedir a un lloc de treball, persones sense sostre, etc.

La Taula dona visibilitat a les tasques que realitza el Tercer Sector Social en defensa de les persones i de les situacions de vulnerabilitat social que pateixen, ajuda a lluitar contra les desigualtats i a estendre el benestar als col·lectius socials més desfavorits. A més, representa el sector davant les administracions públiques i la societat en general.

**Taula d'entitats
del Tercer Sector Social
de Catalunya**

Metodologia i fases de la recerca

La metodologia emprada en l'Anuari 2013 és de tipus quantitatiu, basada en la recollida de dades a partir d'un qüestionari amb preguntes tancades, semiobertes i obertes. L'elecció d'emprar aquesta metodologianeix durant el desenvolupament de l'Anuari 2009, on es va plantejar la idoneïtat d'alternar en la recerca les tècniques d'investigació quantitatives i qualitatives donada la riquesa de coneixement que ofereixen totes dues fonts. Aquesta definició de la recerca es va concretar en la següent estructura.

Taula 18: Metodologies i tècniques d'investigació emprades en les diferents edicions de l'Anuari del Tercer Sector Social de Catalunya

Edició	Metodologia	Tècnica de recollida d'informació
Anuari 2009	Quantitativa	Qüestionari
	Qualitativa	Entrevista
Anuari 2011	Qualitativa	Grups de discussió
Anuari 2013	Quantitativa	Qüestionari

D'aquesta manera, l'Anuari 2013 es planteja com una recerca de tipus quantitatiu que permet construir una visió global i actualitzada de la situació i la resposta del sector davant la conjuntura actual a partir de dades objectives. Els resultats són analitzats amb eines estadístiques avançades i es contrasten amb les dades obtingudes en l'Anuari 2009. Així, es pot avaluar l'evolució que han tingut en aquest període les activitats realitzades, les característiques de les persones que formen part del Tercer Sector Social i el finançament, etc.

I. Definició i planificació

A partir de les dades i resultats obtinguts en l'edició 2009, s'han revisat i actualitzat les dades en col·laboració amb diferents administracions públiques -principalment de caire municipal- i entitats de segon nivell, les quals han aportat dades dinàmiques sobre les organitzacions dels seus municipis o federacions.

En el disseny del qüestionari, que consta de més de 40 preguntes, es va prendre com a model el emprat en l'Anuari 2009 a fi de mantenir la coherència per generar dades d'evolució; però tot atenent els objectius plantejats en aquesta edició.

Per tal que l'Anuari 2013 sigui una eina d'utilitat durant l'elaboració del qüestionari es va obrir un procés participatiu. En aquest procés, entitats i administracions han realitzat aportacions per a la construcció i enriquiment del mateix.

II. Treball de camp

En aquesta fase s'obre el procés de participació a les entitats socials imprescindible per a la recollida de dades. És un procés complex on les entitats realitzen un esforç per reunir tota la informació i realitzar les seves aportacions en matèries tan diverses com l'organització i les activitats, les persones, el finançament i els reptes de futur.

Durant el treball de camp, que va tenir lloc del 15 de novembre de 2012 fins el 22 de març de 2013, es contacta amb cadascuna de les entitats socials catalanes –amb dades de contacte disponibles- per tal de proposar-les la participació en el projecte de l'Anuari.

El qüestionari s'ha programat en format web per a recollir les respostes online. S'han facilitat dues vies principals d'accés: a través d'un link que l'entitat rep per correu electrònic i també accedint des de la pàgina principal del web de l'Anuari. A més, les organitzacions han pogut respondre el qüestionari en plantilla de processador de textos, en paper, telefònicament i presencialment.

Taula 19: Síntesi del treball de camp

Respostes	738 qüestionaris
Enviament de correus electrònics	Més de 37.000
Trucades telefòniques	Més de 3.000
Trobades i reunions amb les entitats	30

III. Depuració, anàlisi i redacció

Abans de realitzar l'anàlisi de la informació recollida s'ha procedit a la depuració de les dades. En aquesta etapa s'ha revisat la congruència de les respostes numèriques, s'ha complementat la informació a partir de les memòries publicades per les entitats i s'ha realitzat un tractament del valors perduts –missings- per regressió objectiva.

En l'anàlisi, es fan servir les dades agregades i s'empren tècniques pròpies de l'estadística descriptiva i inferencial. En aquesta fase es realitza una anàlisi dels principals resultats i una comparativa amb aquells obtinguts en l'Anuari 2009, de forma que es poden visibilitzar els avenços i canvis més significatius. Els softwares emprats en aquest anàlisi són R-software, fulls de càlcul i SPSS.

Com s'ha avançat en la publicació, en l'Anuari 2013 s'ha canviat la metodologia per inferir algunes de les dades, com és el cas de les xifres globals. En l'edició 2009 es va emprar el mostreig estratificat amb control de quotes sense ponderar la proporció d'activitat que es realitza a la ciutat de Barcelona. Enguany s'ha aplicat aquesta ponderació (pregunta II.3 del qüestionari) i per tant les dades no poden ser comparables.

Les preguntes obertes i semiobertes s'han analitzat fent servir tècniques qualitatives basades en la síntesi i sistematització de respostes més freqüents. El software utilitzat en aquest cas és Atlas.ti

A partir de l'anàlisi de les dades, es presenta la informació recollida de forma clara i sistematitzada. Només d'aquesta forma la publicació pot complir amb l'objectiu de ser una eina útil i de visibilització del sector.

Dades de referència: els anys de publicació de les diferents edicions de l'Anuari són posteriors a la recollida d'informació. A fi d'evitar la confusió en els gràfics i taules s'especifiquen els anys de referència junt amb l'any de cada publicació.

Taula 20: relació de les diferents publicacions amb els corresponents anys de referència

Publicació	Any de referència de les dades
Anuari 2009 del Tercer Sector Social de la ciutat de Barcelona	2007
Anuari 2013 del Tercer Sector Social de la ciutat de Barcelona	2011

Fitxa tècnica de l'Anuari 2013 del Tercer Sector de Catalunya

Àmbit: Catalunya.

Univers: organitzacions del Tercer Sector Social ubicades a Catalunya, estimades inicialment en un total de 7.552 entitats

Marc: organitzacions del Tercer Sector Social de Catalunya amb dades de contacte disponibles.

Dimensió de la mostra:

-disseny: 721 enquestes

-realitzades: 738 enquestes

Disseny mostral: estratificació per col·lectius destinataris amb assignació proporcional i control de quotes per províncies i grandària de les organitzacions.

Nivell d'error: amb un nivell de confiança del 95,5% i sota un escenari de màxima indeterminació, l'error és $\pm 3,65\%$

Dates treball de camp: 15 de novembre de 2012 al 22 de març de 2013

Recollida de la informació: enquestes realitzades a través d'aplicatiu online realitzat per GESOP S.L., i amb plantilla d'arxiu de documents, qüestionaris en paper, enquesta telefònica i presencial realitzats per l'OTS

Tractament de les dades: depuració de dades i tractament dels *missing*(imputació de registres per regressió objectiva).

Anàlisi: estadística descriptiva i inferència estadística.

Fitxa tècnica de l'Anuari 2013 del Tercer Sector de la ciutat de Barcelona

Àmbit: ciutat de Barcelona

Univers: organitzacions del Tercer Sector Social que desenvolupen les seves activitats i/o serveis a la ciutat de Barcelona, estimades inicialment en un total de 2.650 entitats

Marc: organitzacions del Tercer Sector Social de la ciutat de Barcelona amb dades de contacte disponibles.

Dimensió de la mostra:

-disseny: 320 enquestes

-realitzades: 322 enquestes

Disseny mostral: estratificació per col·lectius destinataris amb assignació proporcional i control de quotes per grandària de les organitzacions.

Nivell d'error: amb un nivell de confiança del 95,5% i sota un escenari de màxima indeterminació, l'error és $\pm 5,59\%$

Dates treball de camp: 15 de novembre de 2012 al 22 de març de 2013

Recollida de la informació: enquestes realitzades a través d'aplicatiu online realitzat per GESOP S.L., i amb plantilla d'arxiu de documents, qüestionaris en paper, enquesta telefònica i presencial realitzats per l'OTS

Tractament de les dades: depuració de dades i tractament dels *missing* (imputació de registres per regressió objectiva).

Anàlisi: estadística descriptiva i inferència estadística.

Equip

Equip de treball de l'Observatori del Tercer Sector

Pau Vidal. Direcció i coordinació

Montse Fernández. Responsable tècnica

Neus Gabela. Suport tècnic

Col·laboradors/es

Jaume Albaigès. Informàtica

Cristina Bueno. Maquetació i disseny

Sònia Flotats i Rebeca Febrer. Comunicació

Patricia Pelayo i Míriam Raventós. Treball de camp

Laura Pujol. Administració

Ha col·laborat en el treball de camp **GESOP –Àngels Pont, Daniel Solís, Queralt Badia, David Ingerto i Ana Andreu-**.

Comitè Executiu

Per part de la Taula

Toni Codina

Teresa Crespo

Àngels Guiteras

Felisa Pérez

Per part de l'OTS

Joaquim Sabater

Pau Vidal

Ana Villa